Ч. 53 (14.885). Львів, пятниця 11. березня 1938. Оплач. поштов. [illegible] Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Зізнання останніх обвинувачених у московському процесі.

ДАЛЬШІ ЛІКАРІ, ЩО ВБИВАЮТЬ СВОЇХ ПАЦІЄНТІВ.

В середу рано зізнавали дальші лікарі. Проф. Пластнев твердить, що 1936. р. Ягода казав його вбити Менжинського і Горкого, загрожуючи обвинуваченням у протисовітській діяльності. Лікарі позбавили життя Горкого і Куйбишева без ніяких трутин лиш за великих зусиль, лише лікуючи їх зле. На запит прокуратора Пластнев заявляє, що не зробив скарги на Ягоду, бо цеж був всемогутній шеф ГПУ.

Казаков також обтяжує Ягоду і признається, що на його приказ убив Менжинського т. зв. „лізате" — лікарським препаратом що його сам винайшов.

Максімов признався, що на домагання Ягоди і Єнукідзе взяв участь в замаху на Куйбишева: лікував його зле, підчас серцевих атак спізнювався з поміччю.

Опісля прочитали лікарську експертизу, яка потвердила акт обвинувачення.

Вияснениям Розенгольца про талізман, який при ньому найшли аґенти ГПУ, закінчилася розправа. Дальше процес йтиме при замкнених дверях.

У пятницю або суботу проголосять присуд.

Британський премієр Чемберлен дементує ревеляції московського процесу.

ЩЕ ОДИН ВІДГУК.

Один з послів британської палати громад вніс інтерпеляцію у справі зізнань обвинувачених у московському процесі, з яких виходило, що деякі британські політики та розвідка („Інтеліджен сервіс") підтримували контакт зі совітською опозицією.

Прем. Чемберлен заявив, що зайвим булоб запевняти парлямент, що те все видумки, в які навіть чи хтось вірить. Зізнання на московській судовій салі шкодять взаєминам між обома державами.

Відомий французький діяч і вчений Альфред де Монзі помістив у „Матені" вступну статтю, в якій заявляє, що не вірить самобвинуваченням Християна Раковського свого приятеля, якого знає тридцять років. Хоч він не погоджувався з поглядами Раковського, проте на підставі такої довгої знайомости може якнайрішучіше ствердити, до яких учинків він був здатний. А. де Монзі був колись французьким послом у Москві і добре орієнтується у російських справах.

Переможна офензива національних військ в Араґонії

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ ТРИ БАТЕРІЇ І 500 УБИТИХ.

Комунікат барсельонського міністерства національної оборони стверджує: **Вчора вранці національні війська перейшли до наступу на трьох відтинках східнього фронту, вживаючи** артилерію, повзи та летунство.

Червоні мусіли відступити — національні війська заняли місцевости Фуентетідос, Коль дель Ревентон, Коль Магоста, Ріско і Льок Клявале.

Національні летуни збомбардували місцевости Рес і Тортозу; 18 осіб убитих, кільканадцять ранених.

Національна головна кватира подає в комунікаті: Національні війська перервали на трьох відтинках араґонський фронт, змушуючи ворога до відвороту.

Червоні втікли серед переполоху, залишаючи понад 500 убитих.

Національні війська захопили багату добичу, м. ін. дві важкі батерії та одну протилетунську. Зістрілено 2 ворожі літаки.

У хвилині, коли появився комунікат, національні війська йшли дальше вперед.

Еспанські червоні літаки бомбардували британські кораблі, що рятували залогу кружляка „Балеарес".

БРИТІЙСЬКИЙ ПРОТЕСТ У БАРСЕЛЬОНІ.

На вчорашньому засіданні британської палати громад порушено напади еспанських червоних літаків на британські контрторпедовці, що рятували залогу зторпедованого національного кружляка „Балеарес".

Представник уряду заявив, що британський уряд уважає цей інцидент дуже поважним, тому вислав протест до Барсельони.

Чого домагається Німеччина від Анґлії?

Німецький міністер закордонних справ Рібентроп приїхав до Льондону на переговори з британським урядом. Як твердить анґлійська преса, Німеччина домагається, щоб Анґлія:

1) спинила протинімецькі виступи преси;
2) не старалася нарушити оси Берлін—Рим;
3) признала Німеччині право до кольоній незалежно від европейських справ;
4) признала Німеччині права опікуватися меншинами в інших державах;
5) признала Німеччині право боротися з большевизмом.

Таке пише м. ін. „Дейлі Геральд" і „Нюз Кронікл". Зате „Дейлі Телеґраф" твердить, що Рібентроп порушить лише справу протинімецьких коментарів у анґлійській пресі та питання кольоній.

Назагал анґлійська преса песимістично коментує вигляди німецько-анґлійських переговорів.

ДЕМОНСТРАЦІЇ.

Протестуючи проти приїзду Рібентропа, лівиця уладила в Льондоні демонстрації, які поліція з трудом злікві̇дувала.

За владу у Польщі.

ПІД ГАСЛОМ ПРОТИЕЛІТАРНОГО РЕЖИМУ.

Львів, 10. березня 1938.

Боротьба за владу у Польщі поодиноких партій, гуртків, а то й осіб несьогоднішньої дати. Йде вона від першої хвилини істнування сучасної Польщі і на свому близько двацятилітньому шляху мала ріжні форми і творила часті й численні комбінації кандидатів до влади. Методи боротьби та форми комбінацій співпраці охочих дістатися до державного жолоба були інакші до травня 1926 р., іншими знову стали після травневого перевороту. До часу перемоги марш. Пілсудського герці за владу розгривалися передовсім на сеймовому терені і там після міжпартійних закулісових договорів ватажки хвилевої коаліції ділили між себе міністерські портфелі, тягнули коротший — нераз навіть дуже короткий — або довший час користи й зиски для себе і свого гуртка, що їх давала виконувана ними влада.

Коаліційні спілки мали назовні ріжну барву чи пак комбінації ріжних барв — зеленої, червоної і чорної, при чому кожна з них мала ще і всілякі відтінки. Переважала зправила зелена барва як барва польського селянського прапору, при чому найчастіше на польському державному човні маяв тоді зелено-чорний прапор з часів всевлади Хієно-Пяста. Не було тільки комбінації двох барв — червоної з пепесівського Другого Інтернаціоналу у сполуці з чорною барвою народово-демократичного табору і його прибудівок; зате були комбінації усіх трьох згаданих барв.

Історія соймової всевлади під омофором формального демократичного парляментаризму — як відомо — не вийшла нам, українцям, на добро. Саме у періоді соймової всевлади ухвалено закони про незнане ніде в Европі військове осадництво на „кресах" закон про земельну реформу і ведену на його основі кольонізацію наших земель польським елементом зі заходу, мовні закони і ліквідацію українського вселюдного шкільництва. Про інші закони і виконавчі розпорядки вже й не згадуємо; всі вони стали підставою до витворення того стану, в якому нам доводиться жити сьогодні.

Потравневий режім, що витворив елітарну систему правління у Польщі з небувалою розбудовою державного етатизму, кермував державою авторитетом пок. марш. Пілсудського. Повстала фактична його диктатура, що проте не усувала формального парляментаризму. Польський парлямент у тому часі дійшов лише до ролі заслони, за якою уряд робив фактично все, чого забажав. Не помогла тут і опозиція польських партій зпоза Безпартійного Бльоку співпраці з урядом, хоч до серпня 1930 р. мала вона більшість у соймі.

Одначе зміна режіму не принесла ніякої зміни на краще у відношенні до національних меншин. Навпаки, наше становище до потравневого режіму з кожним роком щораз більше погіршувалось, доводячи до відомої пацифікації восени 1930 р.

Не покращало наше положення і тоді, коли увійшла в життя квітнева конституція з 1935 р., що була завершенням державної праці й останнім державним актом Йосифа Пілсудського. До нової конституції достосували виборчі закони до сойму і сенату, на основі яких справу особового добору членів законодатних установ передано в дійсности в руки державної адміністрації, що послідовно йшла до омніпотенції в державі. З черги витворило це у нас стан, що йому надано історичну вже нині назву „нормалізації".

Не стало Пілсудського і його авторитету. Почали заступати його в Польщі культом армії

Ч. 53 (14.885). Львів, пятниця 11. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАНЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Зізнання останніх обвинувачених у московському процесі.

ДАЛЬШІ ЛІКАРІ, ЩО ВБИВАЮТЬ СВОЇХ ПАЦІЄНТІВ.

В середу рано зізнавали дальші лікарі. Проф. Плетнев твердить, що 1936. р. Ягода змусив його вбити Менжинського і Горкого, загрожуючи обвинуваченням у протисовітській діяльности. Лікарі позбавили життя Горкого і Куйбишева без ніяких трутин лиш за великих дав дкій, лише лікуючи їх зле. На запит прокуратора Плетнев заявляє, що не зробив скарги на Ягоду, бо цеж був всемогутній шеф ГПУ.

Казаков також обтяжує Ягоду і признаєтьcя, що на його приказ убив Менжинського т. зв. „лізате" — лікарським препаратом що його сам винайшов.

Максімов признався, що на домагання Ягоди і Єнукідзе взяв участь в замаху на Куйбишева: лікував його зле, підчас серцевих атак спізнювався з поміччю.

Опісля прочитали лікарську експертизу, яка потвердила акт обвинувачення.

Вияснениям Розенгольца про талізман, який при ньому найшли аґенти ГПУ, закінчилася розправа. Дальше процес йтиме при замкнених дверях.

У пятницю або суботу проголосять присуд.

Британський премієр Чемберлен дементує ревеляції московського процесу.

ЩЕ ОДИН ВІДГУК.

Один з послів британської палати громад вніс інтерпеляцію у справі зізнань обвинувачених у московському процесі, з яких виходило, що деякі британські політики та розвідка („Інтеліджен сервіс") підтримували контакт зі совєтською опозицією.

Прем. Чемберлен заявив, що зайвим булоб запевнювати парлямент, що те все видумки, в які навряд чи хтось вірить. Зізнання на московській судовій салі шкодять взаєминам між обома державами.

Відомий французький діяч і вчений Альфред де Монзі помістив у „Матені" вступну статтю, в якій заявляє, що не вірить самобвинуваченням Християна Раковського свого приятеля, якого знає тридцять років. Хоч він не погоджувався з поглядами Раковського, проте на підставі такої довгої знайомости може якнайрішучіше ствердити, до яких учинків він був здатний. А. де Монзі був колись французьким послом у Москві і добре орієнтується у російських справах.

Переможна офензива національних військ в Араґонії

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ ТРИ БАТЕРІЇ І 500 УБИТИХ.

Комунікат барсельонського міністерства національної оборони стверджує: **Вчора вранці національні війська перейшли до наступу на трьох відтинках східнього фронту, вживаючи** артилерію, повзи та летунство.

Червоні мусіли відступити — національні війська заняли місцевости Фуентетідос, Коль дель Ревентон, Коль Маґоста, Ріско і Льок Клявале.

Національні летуни збомбардували місцевости Рес і Тортозу; 18 осіб убитих, кільканадцять ранених.

Національна головна кватира подає в комунікаті: Національні війська перервали на трьох відтинках араґонський фронт, змушуючи ворога до відвороту.

Червоні втікли серед переполоху, залишаючи понад 500 убитих.

Національні війська захопили багату добичу, м. ін. дві важкі батерії та одну протилетунську. Зістрілено 2 ворожі літаки.

У хвилині, коли появився комунікат, національні війська йшли дальше вперед.

Еспанські червоні літаки бомбардували британські кораблі, що рятували залогу кружляка „Балєарес".

БРИТІЙСЬКИЙ ПРОТЕСТ У БАРСЕЛЬОНІ.

На вчорашньому засіданні британської палати громад порушено напади еспанських червоних літаків на британські контрторпедовці, що рятували залогу зторпедованого національного кружляка „Балеарес".

Представник уряду заявив, що британський уряд уважає цей інцидент дуже поважним, тому вислав протест до Барсельони.

Чого домагається Німеччина від Англії?

Німецький міністер закордонних справ Ріббентроп приїхав до Льондону на переговори з британським урядом. Як твердить анґлійська преса, Німеччина домагається, щоб Анґлія:

1) спинила протинімецькі виступи преси;
2) не старалася нарушити оси Берлін—Рим;
3) признала Німеччині право до кольоній незалежно від европейських справ;
4) признала Німеччині права опікуватися німцями в інших державах;
5) признала Німеччині право боротися з большевизмом.

Таке пише м. ін. „Дейлі Геральд" і „Нюз Кронікл". Зате „Дейлі Телеграф" твердить, що Ріббентроп порушить лише справу протинімецьких коментарів у анґлійській пресі та питання кольоній.

Назагал анґлійська преса песимістично коментує вигляди німецько-анґлійських переговорів.

ДЕМОНСТРАЦІЇ.

Протестуючи проти приїзду Ріббентропа, лівиця уладила в Льондоні демонстрації, які поліція з трудом зліквідувала.

ЗА ВЛАДУ У ПОЛЬЩІ.

ПІД ГАСЛОМ ПРОТИЕЛІТАРНОГО РЕЖИМУ.

Львів, 10. березня 1938.

Боротьба за владу у Польщі поодиноких партій, гуртків, а то й осіб несьогоднішньої дати. Йде вона від першої хвилини існування сучасної Польщі і на свому близько двацятилітньому шляху мала ріжні форми і творила часті й численні комбінації кандидатів до влади. Методи боротьби та форми комбінацій співпраці охочих дістатися до державного жолоба були інакші до травня 1926 р., іншими знову стали після травневого перевороту. До часу перемоги марш. Пілсудського герці за владу розгривалися передовсім на соймовому терені і там після міжпартійних закулісових договорів ватажки хвилевої коаліції ділили між себе міністерські портфелі, тягнули коротший — нераз навіть дуже короткий — або довший час користи й зиски для себе і свого гуртка, що їх давала виконувана ними влада.

Коаліційні спілки мали назовні ріжну барву чи так комбінації ріжних барв — зеленої, червоної і чорної, при чому кожна з них мала ще і всілякі відтінки. Переважала зправила зелена барва як барва польського селянського прапору, при чому найчастіше на польському державному човні маяв тоді зелено-чорний прапор з часів всевлади Хієно-Пяста. Не було тільки комбінації двох барв — червоної з пепесівського Другого Інтернаціоналу у сполуці з чорною барвою народово-демократичного табору і його прибудівок; зате були комбінації усіх трьох згаданих барв.

Історія соймової всевлади під омофором формального демократичного парляментаризму — як відомо — не вийшла нам, українцям, на добро. Саме у періоді соймової всевлади ухвалено закони про незнане ніде в Европі військове осадництво на „кресах" закон про земельну реформу і ведену на його основі кольонізацію наших земель польським елементом зі заходу, мовні закони і ліквідацію українського вселюдного шкільництва. Про інші закони і виконавчі розпорядки вже й не згадуємо; всі вони стали підставою до витворення того стану, в якому нам доводиться жити сьогодні.

Потравневий режім, що витворив елітарну систему правління у Польщі з небувалою розбудовою державного етатизму, керував державою авторитетом пок. марш. Пілсудського. Повстала фактична його диктатура, що проте не усувала формального парляментаризму. Польський парлямент у тому часі дійшов лише до ролі заслони, за якою уряд робив фактично все, чого забажав. Не помогла тут і опозиція польських партій зпоза Безпартійного Бльоку співпраці з урядом, хоч до серпня 1930 р. мала вона більшість у соймі.

Одначе зміна режіму не принесла ніякої зміни на краще у відношенні до національних меншин. Навпаки, наше становище до потравневого режіму з кожним роком щораз більше погіршувалось, доводячи до відомої пацифікації восени 1930 р.

Не покращало наше положення і тоді, коли увійшла в життя квітнева конституція з 1935 р., що була завершенням державної праці й останнім державним актом Йосифа Пілсудського. До нової конституції достосували виборчі закони до сойму і сенату, на основі яких справу особового добору членів законодатних установ передано в дійсности в руки державної адміністрації, що послідовно йшла до омніпотенції в державі. З черги витворило це у нас стан, що йому надано історичну вже нині назву „нормалізації".

Не стало Пілсудського і його авторитету. Почали заступати його в Польщі культом армії

і її вожда. Всевладним залишився уряд, чи радше його низові органи та бюрократичний апарат з рішальними референтами. Не витворено проурядової партії, а спроби створити її у формі Зєдинення Обозу Народового (ОЗОН-у) так і досі не дали більших позитивних вислідів і можна сумніватися, чи вповні вдадуться, хоч до чинної суто-політичної роботи втягнули і військовий чинник, про що знаємо найкраще з життя на терені Східної Галичини. Не використано широкої конституційної влади, що її має президент держави на основі постанов квітневої конституції та обмежено скількість декретів, чим чваниться публично теперішній премієр ген. Складковський. Законодавчі установи дістали ніби повний приділ праці, яку і виконують у симбіозі з урядом, не маючи сили ні змоги започаткувати з власного почину якісь дальше йдучі зміни. Доказом хочби спроба посла д-ра Духя, колишнього віцеміністра, з з відкликанням проекту зміни виборчої ординації до сойму і сенату. Вправді і в соймі й у сенаті падуть слова критики, нераз і гострішої та ілюстрованої фактами, яких ніколи не бракує, але без практичного значіння, бо теперішній режим по суті залишається і надальше той самий.

Велика більшість польського громадянства, згуртованого у політичних партіях, є без сумніву проти теперішнього режиму і його репрезентанта — уряду. Проти нього є ендеція з прибудівками, пепесівці і т. зв. фронт Моржь, із найбільшою польською партією людовцями, що у сучасному польському парляменті не мають свого представництва. Координації сил між ними нема і кожна з них підважує теперішній режім власною акцією та власними засобами.

Осторонь стоять ендеки з прибудівками зі своєю боєвою інтелігентською молоддю, що стала такою голосною у високих школах і на жидівській вулиці. Мріє вона про виключне захоплення влади і зорганізування її на гітлерівський чи, як дехто з них хоче, — на фашистівський зразок. Спроби захопити у свої руки польське село назагал їм не вдаються і в конкуренції з людовцями їм таки не вдадуться. Приклад Добошинського ледви чи знайде наслідників. За те безсумнівний і великий успіх — хочби тільки посередній — можуть вони записати на своє конто у Східній Галичині, частинно і на Волині. Доказом Секретаріят Порозуміння у Львові, який у сто відсотках ще й з чубком виконує супроти нас ендецьку програму. Багато з них увійшло до ОЗОН-у, роблячи велику особисту карієру, та станули нині у проводі протиукраїнського походу.

Пепесівці, здесятковані комунізмом, не входять покищо як рішальний чинник для якої-небудь польської палатної революції. Їхні симпатії з тактичних оглядів є по стороні людовців, що й висловлюють на сторінках своєї преси. Однак не вдалися і не вдаються їхні заходи, щоб створити спільний з людовцями фронт для боротьби зі сучасним режимом. Таку пропозицію польських соціялістів людовці ввічливо відкинули.

Як найголовніший претендент до влади у Польщі зголошуються людовці, покликуючись на факт, що тільки вони репрезентують польське село і що селянство творить велику більшість населення держави. Їхні залицяння у Новосілцях перед двома роками до армії і її вожда, щоб через них зробити собі поміст до здобуття влади, не вдалися. Загострено тактику боротьби з режімом і на основі ухвал минулорічного конгресу у партії проголошено хлопський протестаційний страйк з бльокадою міст від довозу поживи зі села. Був це суто політичний страйк, що на терені середущої і західньої Галичини закінчився кроваво в серпні мин. року, потягаючи за собою адміністраційні репресії з арештами і судами провідників.

Серпневі події з мин. року були головною канвою нарад конгресу людовців у Кракові в днях 27. і 28. лютого ц. р. та стали вихідною точкою конгресових резолюцій, які до уряду їх не зблизили. Навпаки, настало нове загострення відносин польського села до теперішнього режиму, якому людовці виповіли сьогодні безпощадну боротьбу. Остаточний рефрен краківських конгресових резолюцій людовців — перейняти владу у Польщі і віра, що це станеться.

Словом, відносини на польському внутрішньому політичному ринку щораз більше загострюються і боротьба за владу піде дальше. Чи скоро вона закінчиться та хто стане переможцем, сьогодні годі це передбачити.

Д-р Степан Баран.

З польської преси.

„Завзятий спротив українців".

Краківський ІКЦ (ч. 70. з 11-го березня ц. р.) вмістив під наголовком „Кризис польськосьці на Кресах Всходніх поглембя сен далєй!" чергову статтю про польські кривди „на кресах", де „польскі стан посядання курчи сен", де криза польщини поглиблюється, де не вважаючи на „енергічне поставлення велю організацій сполечних ситуація польськосьці не поправя сен".

Як виглядають статті ІКЦ у цій справі, всі добре знаємо. Тому ані нахабний тон, ані брехливі статистичні дані, ані вкінці натягана аргументація нас не обурюють, навіть не зворушають. Нас тільки трохи дивує те, як можна отак не загикнувшись займати ріжні, зовсім протилежні, становища у таких самих справах. Саме вчора (ч. 69. з 10-го березня ц. р.) цей самий ІКЦ подав вістку, що у Чехословаччині на теренах, на яких ствердиться кваліфіковану меншість польської людности, будуть двомовні, тобто чесько-польські, написи на залізничих двірцях та всіх державних і громадських установах, будуть двомовні почтові бляннкети і т. д. Цього для ІКЦ мало, це тільки задаток на ті права, що їх — на його думку — польська меншина у Чехословаччині повинна мати. Але якінебудь права для української більшости в Галичині — це кривда для „польскосьці", це навіть злочин, це „антипаньствова акція" як українська більшість якихнебудь прав домагається.

Претенсії на „польскосьць кресуф" не покриваються з дійсністю. Країна, що в мріях ІКЦ і йому подібних повинна мати сто відсотків поляків, викаже навіть у натягненій статистиці невеликий їх відсоток. ІКЦ не хоче бачити того, що цей відсоток зріс вже значно після війни, що він тепер більший як перед кільканацяти чи перед кількома роками. ІКЦ стверджує, що на терені 30 громад борщівського повіту:

„працює ледви 4-ох польських священиків і... 28 українських. На терені згаданих громад ще перед вибухом світової війни польський елемент був у більшости, а сьогодні впав до 30 або 25 відс. і цей процес далі поглиблюється. В такому стані польський елемент далі сильно корчиться..."

Тому треба — пише далі ІКЦ — боротися „о збільшення польського елементу на кресах", треба боротися з греко-католицьким духовенством, яке не дозволяє відбирати з греко-католицької церкви тих поляків, що були охрещені внаслідок браку костелів хрестила в церкві. Те, що українське духовенство веде метрикальні книги, то взагалі лапка на поляків, бо ні один поляк, якого охрестили в церкві, не може вернутися до римо-католицького обряду (?!). Тому треба, щоб греко-католицькі метрикальні книги вела адміністраційна влада (!!).

Вкінці ІКЦ дає ще одну раду як ще скріпити „польскосьць на кресах". А саме на підставі обовязуючого закону батьки можуть зміняти віросповідання своїх дітей до 7-го року їх життя. ІКЦ радить змінити цей закон так, щоб батьки могли це робити до 14-го року життя дитини, бо

„така зміна влекшила би у великій мірі польському вчительству впливати на батьків дитини, що ходить до школи, в напрямі зміни віросповідання."

Ясно і отверто! Така зміна закону напевно більше зробить в акції збільшення польського елементу „на кресах", як навіть „фундуш оброни польскосьці", який ІКЦ радить створити з грошей, що їх можнаб добути при парцеляції від кожного морга можнаб брати по 20—30 золотих від тих, що купують землю.

І при цьому всьому ІКЦ страшенно дивується, що ця польонізаційна акція натрапила на „ґвалтовни спшеціф зе строни українцув".

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ В ЗОЛОЧЕВІ.

В середу 9. ц. м. зізнавав підс. Василь Галапа. До ОУН не належав і не належить. Є службовиком філії „Просвіти" у Перемишлянах і люстрував читальні в повіті. В понеділки і в ярмаркові дні був усе в Перемишлянах. В понеділок 10. травня 1937. стрінувся на місті з Ярославом Дзядигою і в розмові з ним згадав йому, що вибирається додому. Тоді він запитав, чи йдучи додому не вказав би двом особам дороги до Черча? Згодився на це. Умовилися, що стрінуться вечором на дорозі з Липовиць до Черча. Дійсно так сталося. Завважив, що один був вищий, другий нижчий. Чи це були Цица і Кук не знає. Йшли лісом найпростішою дорогою на Брикун. Показавши їм напрям до Черча, вернувся до Перемишлян, бо пригадав собі, що чергового дня мусить безумовно внести до старостриства подання у справі дозволу на виставу. По дорозі випитували його про околичні села. До Івахова їх не запровадив. На поліції переслухували підсудного 8 годин. Коли довідався, що його вмішують до такої поважної справи перестрашився і був сильно схвильований.

Сконфронтований з підсудними заявив, що не може пізнати, чи це були ті самі люди, з якими йшов до Черча, бо тоді було темно. Ростом менше більше відповідають.

Суддя Шайда ставив підсудному низку питань, щоб вияснити суперечности в його зізнаннях. Прокуратор теж старався вказати підсудному суперечности між його зізнаннями у слідстві і теперішніми на розправі та відчитував дотичні місця з протоколів. Підсудний обстоював при своїх теперішніх зізнаннях. Заявив, що в Підусильній не був і з Іваховом не розмовляв. Зізнавав у слідстві лише так, як цього хотіла поліція. (На салі сміх публики). Прокуратор звернув йому увагу, що другий раз слухав його слідчий суддя і там зізнав так само, як на поліції, змінюючи свої зізнання лише так, що він підсудних під терором, бо вони йому заявили, що інакше буде з ним зле.

„Так не було, я цього не міг зізнати..." Безпосередньо з поліції привели мене до слідчого судді і це був в дійсности дальший хід слідства, що вже на поліції тревало 8. годин. Був схвильований і не памятає, що тоді зізнав.

На дальші запити прокуратора заявив, що вернувся до Перемишлян того самого дня коло півночі (тоді гасять у місті світло), зайшов до свого помешкання, що міститься в домі ... Деніка, йому відчинив його співмешканець ..., з яким не розмовляв, бо був заспаний. Не світив лямпи, розібрався і поклався спати. Чергового дня підсудний щойно коло 9. год. пішов на ...

... локо до молочарні, опісля вніс подання до староства. По дорозі стрінув ..., який йому кланявся, але не ... Костків при виході з дому збудив ..., чия при відході замкнути хату, ... на парапеті. З Давонком не стрічався ... пішов на люстрацію бібліотеки ... чував там в голови читальні. Далі ... питання судді присяглого Врубля ... „товариш".

Другий присяглий суддя ...

„Чи обвинені не умейон по польску ..., чи майон такі встрент до мови ...?"

Предсідник відповідає йому, що ... тання не можна підсудним ставити ... говує їм право так зізнавати.

ЗІЗНАННЯ ВОЛОДИМИРА ІВАХІВ...

Володимир Івахів — це ... середніх літ, рільник, жонатий ... дітей. Ні до ОУН, ні до ... не належить. Галапи не знає ... 23. серпня в саді, коли ... мав часу взяти зі собою ... поліція заявила йому, що ... зараз його звільнить. Був ... мишлянах, опісля ... ві і щойно після того ...

иці. **Жалується, що на поліції тяжко його били і в Перемишлянах і в Золочеві.** В Перемишлянах било його більше поліцаїв, але він затямив собі лише число одного поліцая, а саме число 1278. Цей поліцай відставляв його до Золочева. Підсудного били кулаками в лице, в ухо і то довший час. Впав непритомний на землю і кухарка подала йому води, щоби вмився. В Золочеві теж **били його до крови.** Опамятався щойно при медиці, при котрій підтримував його якийсь пан. Били попід ребра і вимагали признатися до вини.

Предсідник: Вас оглядали в суді, але не було ніяких слідів побоїв!

Підсудний: Сінці виступили в мене щойно на другий день, бо первісно били мене попід ребра. На побої подав я свідків і їх переслухували. Мені сказали, що мене побили вязні, але це неправда. Коли мене розібрали, то кров текла по рукаві і є на сорочці до нині, бо сорочка захована в магазині.

На питання прокуратора каже, що один з тих, які його били є тут на салі. „Пане прокуратор, чи можу його показати?"

Прокуратор: „Прошу". Підсудний вказує рукою на поліційного агента, який сидів на кріслі коло стола журналістів. — Бив мене в голову, високий сивий. Щонебудь я говорив, закидували мені неправду і зараз мене били.

Прок.: Суддя казав, щоб вас оглянув лікар.

Підс.: Ні, мене не оглядав лікар, лише сам суддя дивився на мене. Я з вязниці зголосився до лікаря.

На питання одного з присяглих суддів чи має на собі ту саму білу блюзу, в котрій його побили — підсудний відповів, що так, але вона була вже прана. На питання прокуратора чи був в цій покровавленій блюзі у судді, відповів, що йому забрали її, але опісля віддали мокру (в Перемишлянах).

Підс. Галапа на питання обор. Пиндика каже, що бачив у Перемишлянах, як Івахів ішов закрівавлений до кухні митися.

ЗІЗНАННЯ ТИМОТЕЯ ДЗЯДИГИ.

Коли тяжко хорий вернувся критичної пятниці вечором в Перемишлян, прийшов Циця і спитався його, чи не міг би переночувати з двома товаришами. Дозволив, бож з Цицою він разом спільну фарму курей. „Я тоді хорий клався при нім в ліжко. Довідавшись, що маю маринарку на продаж, просив, щоб йому продати, але не можу тратити, бо мене коштує метер 45 зол. Не питав про його товаришів бо вірив йому, як знайомому. Опісля не вставав з ліжка і з ніким не розмовляв.

При переслухуванні цього підсудного йде головно про устійнення, чи Качор ночував тоді в нього. Підсудний заявив на питання прокуратора і обор. Ґерети, що не може ствердити, чи це був підс. Качор чи людина подібна до нього.

ЗІЗНАННЯ ГРИГОРІЯ ДЗЯДИГИ.

Підсудний зізнав, що критичної пятниці вечором, добрий його знайомий Циця спитав його, чи не міг би з товаришами переночувати. Відповів, що це залежатиме від дозволу старшого брата. Сконфронтований з Куком і Качором, каже, що подібних людей бачив, але чи це напевно вони, не знає.

Прокуратор: „Це дивне, що ви щораз стрічаєтеся з тим чоловіком, а нині не можете його пізнати!" Далі прокуратор відчитав підсудному деякі виїмки з його зізнань зі слідства, що суперечать з його теперішними зізнаннями.

Підсудний виянсив, що не знає яким чином найшли в нього в дома у стрісі програму виховання ОУН і звідкіля вона там узялася. Підчас ревізії не був в дома, лише в Щуровичах, де вчився диригентури та гри на інструментах. Мав їхати ровером до дому на весілля сестри. По дорозі вступив до дому І. Майби, щоб віддати йому довг за нотний папір 2 зол. Ті гроші дістав від своєї матері на залізницю, а що їхав ровером, не були йому потрібні і хотів віддати довг. Майби не застав дома, не прийшло йому на думку залишити ці гроші його мамі. Що його арештували у звязку зі страшною подією в Белзці, про це довідався щойно підчас переслухання на поліції у Скварявій.

На питання адв. Мощинського до Кука, чи короткий час перед подією у Белзці їздив туди підс. Кук заявив, що не буде відповідати на його питання, бо він його вчора обравив.

Пополуднева розправа почалася точно в год. 5.20. Предсідник ствердив, що нема на салі підс. Гринька Дзядиґи, який відповідає з вільної стопи. На внесок прокуратора трибунал рішив вести розправу дальше без нього. На питання адв. Коженного та обор. д-ра Шухевича підс. Кук відповів, що недовго перед нападом був у Белзці. Не має там ніякої рідні і з ніким з населення не контактувався. Теперішнього пароха Белзця знає лише з прізвища.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Перший свідок **Іван Миськів,** заприсяжений зізнав про цілу подію нападу згідно з актом обвинувачення. Коли вже спав, застукав до нього Нізяпти і велів піти до двора. Тут застав перед ганком якогось мужчину, в передкімнаті

поліцая, а в канцелярії паню і пана Ясінських, побіч них якогось пана. Дістав приказ запрягти коні до візка з ліхтарнями, бо було темно. На візок всіло чотири особи; один з чужих панів коло панства, один коло нього. Виявилося, що нема місця ще для трьох і тому п. Ясінські веліли запрягти другу фіру. Бричка заждала на них коло брами. Коли і вони рушили, казали нам їхати. Свідок думав, що до Білого Каміня, але сказали скрутити до Скваряви. Той, що їхав коло свідка що хвилини світив ліхтаркою на боки. Коло фігури св. Анни закликав до тих, що їхали фірою, що там сталося, певно колесо зломилося! Велів не спинятися, бо ті з фіри підуть за ними пішки. Одначе вони добігли нас недалеко скруту до Скваряви і один спитав: „Пане керовніку, цо бендземи робіць?" У відповідь він закликав: „Висядаць!" „На цо висядаць?" — спитала бл. п. М. Ясінська, а за нею і пан. Тоді посипалися стріли, з яких два були звернені і до свідка. Тому свідок зіскочив тоді з візка і полями побіг до Британа, збудив його і пішли до двора, де вже було більше людей. Опісля бачив, як пані лежала на гостинці лицем догори, пан багато дальше з розхрещеними руками.

На запити описував учасників нападу. Один був низький і мав чорний заріст. Він стояв у кімнаті. Той, що був у канцелярії, був у ясному плащі, волосся чесане догори. Він мав скіряні рукавички і сидів коло свідка. На замку в Золочеві сказали свідкові, що це має бути Качор. Сконфронтований з Качором каже: „Ясісь та тваж венцей худа, втенчас била пелна".

На запити прокуратора свідок описує, що той, що коло нього сидів був тим, якого кликали „керовніком". Він був бльондином, мав буйну фризуру, плащ сильно вигатуваний, виглядав на селюха, мав чорні черевики, рукавички, годинник **на лівій руці. Він** стріляв свідка двічі і закликав: „Виривай!" Прокуратор ще раз звертається до свідка, щоб приглянувся Качорові і сказав, чи це був той?

Свідок: „Єст подобни".

На запити адв. Мошинського свідок зізнав, що лямпи світилися, а світла електричної лямпи „пшодовніка" виглядали на сиґнали. Підчас стрілів не було **перед кіньми нічого.** Всі стріляли в одній хвилині.

На питання обор. Ґерети свідок подав ріжницю між „пшодовніком" і Качором. „Пшодов-

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ. 2

В VII-ому виділі.

(Докінчення)

Химкова розказала сусідці, як то вона не хотіла вчитись, як через це не злюбив її батько та післав до стрижія на науку. Як потім докучав їй так, що раз рішила скінчити з життям. Напилась спирту, замкнувшись у пивниці. Та її відратували. Тоді пізнала вона Химку. Він приходив до того стрижія, де вона працювала. Вона робила йому манікір і так познайомились.

— Та як мені було не годитись на його пропозиції, коли дім не притягав мене? Зрештою він запевняв, що невдовзі дістане розвід і поберемось. Ще й представився інжинієром...— говорила Анка зі сльозами в очах.

Степанова лише похитувала головою.

— Але я його покину — рішила по хвилині Анка. — Я не буду терпіти. Лише дитина мені на заваді. Якби так не дитина, я давноб уже це була зробила.

Одного дня Химка був на роботі. Анка за той час повішала похатника, продала дещо з обстанови, забрала свої речі та пішла. Дитину вбрала тепло та лишила на подвірі.

Увечір прийшов Химка та навіть не входив до помешкання. Видно догадувався всього.

— Та заопікуйтесь на Бога дитиною, пане. Деж можна її так лишити на ласку долі — кричала сторожиха, біжучи за ним.

— Або це моя дитина. Я лише заопікувався нею. Я взяв жінку вже з дитиною.

І пішов.

Юрчиком занялись сусіди.

— А то родичі — плескала сторожиха. — Як вітер у полі. Пожили, пожили та розійшлись. І пощо ще дитину мучать при собі!

Про все дали знати на поліцію.

Дитина волочилась цілий день по брудному подвірі, немита, голодна, аж жаль.

Та по кількох днях Химки вернулись. Знову зажили у згоді. Ба навіть Химка ще зі сіней посилав Анці поцілунки. Здавалось, що їх життя поплине вже правильно.

Анка дальше відвідувала VII-ий виділ. Таби не тратила надії. Дотого перестала платити за помешкання.

— Може — думала собі — тоді, як викине мене власник із помешкання, возьмуть дитину до захисту. Бо деж тоді подінеться із нею?

Ходила до маґістрату та ждала. А дні котились по тамірній землі, мов легкі вози по гладкій дорозі. Здавалось, що хочуть переганяти сам час.

— Знаєш, фуфа, нині власник питався мене, коли ми врешті винесемось? Я відповіла йому, що покищо нам тут добре — казала, сміючись, Анка.

— Так, так, добре жартувати, але остаточний день уже близький. Мусимо порадитись, що робити — відповідав Химка, сліпаючи над книжкою при темному світлі нафтової лямпи.

А другого дня Химка вже не прийшов до дому. Так, якби його тут не було.

— Де ваш чоловік? — питала в Анки сусідка.

— Пішов собі. Завтра препінь мусимо вже покинути це помешкання.

— А що з дитиною?

— Не знаю. Піду завтра та скажу, що не маю де притулитись. Може що зроблять. Але знаю, що це не поможе. Начальник обіцяв давати мені що місяця десять золотих на помешкання. А мені що з них? Помешкання заплачу, а з чого житиму? Заробити не можу, бо хтож тоді заопікується Юрчиком? Зрештою ці нинішні заробки...

— А що їх то обходить? Добре, що вони дістають свої платні — закінчувала різко Степанова, втираючи губи брудним хвартухом.

Химкова приготовлялась до переносин. Попродала все господарське приладдя, спалила два крісла, які мала, викинула скриньку від вугілля та ждала. Дивилася сумно у вікно, крізь яке видно було попорилілий від дощів пліт і миршавий мур сусідного дому, й думала:

— Щож варта таке життя? Вічна непевність завтрішнього дня, вічна боротьба за шматок хліба. Для кого все це? Праця, праця, а в нагороду за неї ні даху над головою.

Ліжко та столик, які ще лишились Химковій, купив сам власник дому. Йому може вони і непотрібні були, але що шкодить за невеликий гріш позбутися скоріше немилого комірника?

Химкова опинилась із дитиною на вулиці. Пішла до цукорні, купила там усяких лакомінок і годувала ними досита Юрчика.

Сміялась любо, бачучи, як дитина звинно порпається біля незвичайного подарунку.

— На ще, ще одно тістечко — втикала їй у ручку, коли дитина не могла вже більше їсти. — Інші діти мають це щодня. Чи ти щось гірщого від них?

вині. **Жалується, що на поліції тяжко його били і в Перемишлянах і в Золочеві.** В Перемишлянах било його більше поліціан, але він затямив собі лише число одного поліцая, а саме число 1278. Цей поліцай відставляв його до Золочева. Підсудного били кулаками в лице, в ухо і то довший час. Впав непритомний на землю і кухарка подала йому води, щоби вмився. В Золочеві теж **били його до крови.** Опамятався щойно при медиці, при котрій підтримував його якийсь пан. Били попід ребра і вимагали признатися до вини.

Предсідник: Вас оглядали в суді, але не було ніяких слідів побоїв!

Підсудний: Синці виступили в мене щойно на другий день, бо первісно били мене попід ребра. На побої подав я свідків і їх переслухували. Мені сказали, що мене побили вязні, але це неправда. Коли мене розібрали, то кров текла по рукаві і є на сорочці до нині, бо сорочка захована в магазині.

На питання прокуратора каже, що один з тих, які його били є тут на салі. „Пане прокуратор, чи можу його показати?"

Прокуратор: „Прошу". Підсудний вказує рукою на поліційного агента, який сидів на кріслі коло стола журналістів. — Бив мене в голову, високий сивий. Щонебудь я говорив, закидували мені неправду і зараз мене били.

Прок.: Суддя казав, щоб вас оглянув лікар.

Підс.: Ні, мене не оглядав лікар, лише сам суддя дивився на мене. Я з вязниці зголосився до лікаря.

На питання одного з присяглих суддів чи має на собі ту саму білу блюзу, в котрій його побили — підсудний відповів, що так, але вона була вже прана. На питання прокуратора чи був в цій покровавленій блюзі у судді, відповів, що йому забрали її, але опісля віддали мокру (в Перемишлянах).

Підс. Галапа на питання обор. Пиндика каже, що бачив у Перемишлянах, як Івахів ішов закровавлений до кухні митися.

ЗІЗНАННЯ ТИМОТЕЯ ДЗЯДИГИ.

Коли тяжко хорий вернувся критичної пятниці вечором в Перемишлян, прийшов Цица і спитався його, чи не міг би переночувати з двома товаришами. Дозволив, бож з Цицою він разом спільну фарму курей. „Я тоді хорий клався при нім в ліжко. Довідавшись, що маю маринарку на продаж, просив, щоб йому продати, але не можу тратити, бо мене коштує метер 45 зол. Не питав про його товаришів бо вірив йому, як знайомому. Опісля не вставав з ліжка і з ніким не розмовляв.

При переслухуванні цього підсудного йде головно про устійнення, чи Качор ночував тоді в нього. Підсудний заявив на питання прокуратора і обор. Ґерети, що не може ствердити, чи це був підс. Качор чи людина подібна до нього.

ЗІЗНАННЯ ГРИГОРІЯ ДЗЯДИГИ.

Підсудний зізнав, що критичної пятниці вечором, добрий його знайомий Цица спитав його, чи не міг би з товаришами переночувати. Відповів, що це залежатиме від дозволу старшого брата. Сконфронтований з Куком і Качором, каже, що подібних людей бачив, але чи це напевно вони, не знає.

Прокуратор: „Це дивне, що ви щораз стрічаєтеся з тим чоловіком, а нині не можете його пізнати!" Далі прокуратор відчитав підсудному деякі виїмки з його зізнань зі слідства, що суперечать з його теперішніми зізнаннями.

Підсудний вияснив, що не знає яким чином найшли в нього в дома у стрісі програму виховання ОУН і звідкіля вона там узялася. Підчас ревізії не був в дома, лише в Щуровичах, де вчився диригентури та гри на інструментах. Мав їхати ровером до дому на весілля сестри. По дорозі вступив до дому І. Майби, щоб віддати йому довг за нотний папір 2 зол. Ті гроші дістав від своєї матері на залізницю, а що їхав ровером, не були йому потрібні і хотів віддати довг. Майби не застав дома, не прийшло йому на думку залишити ці гроші його мамі. Що його арештували у звязку зі страшною подією в Белзці, про це довідався щойно підчас переслухання на поліції у Скварявій.

На питання адв. Мощинського до Кука, чи короткий час перед подією у Белзці їздив туди підс. Кук заявив, що не буде відповідати на його питання, бо він його вчора образив.

Пополуднева розправа почалася точно в год. 5.20. Предсідник ствердив, що нема на салі підс. Гринька Дзядиги, який відповідає з вільної стопи. На внесок прокуратора трибунал рішив вести розправу дальше без нього. На питання адв. Коженного та обор. д-ра Шухевича підс. Кук відповів, що недовго перед нападом був у Белзці. Не має там ніякої рідні і з кіним з населення не контактувався. Теперішнього пароха Белзця знає лише з прізвища.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Перший свідок **Іван Миськів**, заприсяжений зізнав про цілу подію нападу згідно з актом обвинувачення. Коли вже спав, застукав до нього Нізяпти і велів піти до двора. Тут застав перед ганком якогось мужчину, в передкімнаті

поліцая, а в канцелярії паню і пана Ясінських, побіч них якогось пана. Дістав приказ запрягти коні до візка з ліхтарнями, бо було темно. На візок всіло чотири особи; один з чужих панів коло панства, один коло нього. Виявилося, що нема місця ще для трьох і тому п. Ясінські веліли запрягти другу фіру. Бричка заждала на них коло брами. Коли і вони рушили, казали нам їхати. Свідок думав, що до Білого Каміня, але сказали скрутити до Скваряви. Той, що їхав коло свідка що хвилини світив ліхтаркою на боки. Коло фіґури св. Анни закликав до тих, що їхали фірою, що там сталося, певно колесо зломилося! Велів не спинятися, бо ті з фіри підуть за ними пішки. Одначе вони добігли нас недалеко скруту до Скваряви і один спитав: „пане керовніку, цо бендземи робіць?" У відповідь він закликав: „Висядаць!" „На цо висядаць?" — спитала бл. п. М. Ясінська, а за нею і пан. Тоді посипалися стріли, з яких два були звернені і до свідка. Тому свідок зіскочив тоді з візка і полями побіг до Бритава, збудив його і пішли до двора, де вже було більше людей. Опісля бачив, як пані лежала на гостинці лицем догори, пан багато дальше з розхрещеними руками.

На запити описував учасників нападу. Один був низький і мав чорний заріст. Він стояв у кімнаті. Той, що був у канцелярії, був у ясному плащі, волосся чесане догори. Він мав скіряні рукавички і сидів коло свідка. На замку в Золочеві сказали свідкові, що це має бути Качор. Сконфронтований з Качором каже: „Лісь та тваж венцей худа, втенчас била пелна".

На запити прокуратора свідок описує, що той, що коло нього сидів був тим, якого кликали „керовніком". Він був бльондином, мав буйну фризуру, плащ сильно ватований, виглядав на селюха, мав чорні черевики, рукавички, **годинник на лівій руці. Він** стріляв свідка двічі і закликав: „Вирівай!" Прокуратор ще раз звертається до свідка, щоб приглянувся Качорові і сказав, чи це був той?

Свідок: „Єст подобни".

На запити адв. Мошинського свідок зізнав, що лямпи світилися, а світла електричної лямпи „пшодовніка" виглядали на сиґнали. Підчас стрілів не було перед **кіньми нічого**. Всі стріли впали в одній хвилині.

На питання обор. Ґерети свідок подав ріжницю між „пшодовніком" і Качором. „Пшодов-

---

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ. 2

В VII-ому виділі.

(Докінчення)

Химкова розказала сусідці, як то вона не хотіла вчитись, як через це не злюбив її батько та післав до стрижія на науку. Як потім докучав їй так, що раз рішила скінчити з життям. Напилась спірту, замкнувшись у пивниці. Та її відратували. Тоді пізнала вона Химку. Він приходив до того стрижія, де вона працювала. Вона робила йому манікір і так познайомились.

— Та як мені було не годитись на його пропозиції, коли дім не притягав мене? Зрештою він запевняв, що невдовзі дістане розвід і поберемось. Ще й представився інжиніром... — говорила Анка зі сльозами в очах.

Степанова лише похитувала головою.

— Але я його покину — рішила по хвилині Анка. — Я не буду терпіти. Лише дитина мені на заваді. Якби так не дитина, я давноб уже це була зробила.

Одного дня Химка був на роботі. Анка за той час повишукала похатника, продала дещо з обстанови, забрала свої речі та пішла. Дитину вбрала тепло та лишила на подвірі.

Увечір прийшов Химка та навіть не входив до помешкання. Видно догадувався всього.

— Та заопікуйтесь на Бога дитиною, пане. Деж можна її так лишити на ласку долі — кричала сторожиха, біжучи за ним.

— Або це моя дитина. Я лише заопікувався нею. Я взяв жінку вже з дитиною.

І пішов.

Юрчиком занялись сусіди.

— А то родичі — плескала сторожиха. — Як вітер у полі. Пожили, пожили та розійшлись. І пощо ще дитину мучать при собі!

Про все дали знати на поліцію.

Дитина волочилась цілий день по брудному подвірі, немита, голодна, аж жаль.

Та по кількох днях Химки вернулись. Знову зажили у згоді. Ба навіть Химка ще зі сіней посилав Анці поцілунки. Здавалось, що їх життя поплине вже правильно.

Анка дальше відвідувала VII-ий виділ. Таби не тратила надії. Дотого перестала платити за помешкання.

— Може — думала собі — тоді, як викине мене власник із помешкання, возьмуть дитину до захисту. Бо деж тоді подінеться із нею?

Ходила до маґістрату та ждала. А дні котились по гамірній землі, мов легкі вози по гладкій дорозі. Здавалось, що хочуть переганяти сам час.

— Знаєш, Фуфа, нині власник питався мене, коли ми врешті винесемось? Я відповіла йому, що покищо нам тут добре — казала, сміючись, Анка.

— Так, так, добре жартувати, але остаточний день уже близький. Мусимо порадитись що робити — відповідав Химка, сліпаючи над книжкою при темному світлі нафтової лямпи.

А другого дня Химка вже не прийшов додому. Так, якби його тут не було.

— Де ваш чоловік? — питала в Анки сторожиха.

— Пішов собі. Завтра пренінь мусимо вже покинути це помешкання.

— А що з дитиною?

— Не знаю. Піду завтра та скажу, що не маю де притулитись. Може що зроблять. Але знаю, що це не поможе. Начальник обіцяв давати мені що місяця десять золотих на помешкання. А мені що з них? Помешкання заплачу, а з чого житиму? Заробити не можу, бо хтож тоді заопікується Юрчиком? Зрештою ці нинішні заробітки...

— А що їх то обходить? Добре, що вони дістають свої платні — закінчувала різко Степанова, втираючи губи брудним хвартухом.

Химкова приготовлялась до переносин. Попродала все господарське приладдя, спалила два крісла, які мала, викинула скриньку від вугілля та ждала. Дивилася сумно у вікно, крізь яке видно було почорнілий від дощів пліт і миршавий мур сусіднього дому. Й думала:

— Що-ж варта таке життя? Вічна непевність завтрішнього дня, вічна боротьба за шматок хліба. Для кого все це? Праця, праця, а в нагороду за неї ні даху над головою.

Ліжко та столик, які ще лишились Химковій, купив сам власник дому. Йому може вони і непотрібні були, але що шкодить за невеликий гріш позбутися скоріше немилого комірника?

Химкова опинилась із дитиною на вулиці. Пішла до цукорні, купила там усяких лакомінок і годувала ними досита Юрчика.

Сміялась любо, бачучи, як дитина звинно порядкується біля незвичайного подарунку.

— На ще, ще одно тістечко — вписала їй у ручку, коли дитина не могла вже більше їсти. — Інші діти мають це щодня. Чи ти щось гіршого від них?

нік" мав повне лице і говорив інакшим голосом. Тоді обор. д-р Шухевич просить запротоколувати слова свідка: „Не моглем го познаць, бо тваж мял інном".

ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ.

З черги адв. Мошинський поставив внесок, щоб трибунал із присяглими суддями оглянув візок, що є на подвірю суду і внесок покликати на свідків суддів Йоркаша, Коха та Закшевського, які переслухували підсудних у слідстві з огляду на „кретацтва" підсудних. Прокуратор не спротивився цим обом внескам.

Тоді обор. д-р Шухевич вказав на суперечне становище прокуратора нині і з початком розправи. Сам візок не має ніякого значіння. Важне, щоб присяглі на місці могли витворити собі хід цілої події. Тому поставив внесок зреасумувати попереднє рішення, вдруге поставив внесок, щоб трибунал допустив льокальну візію. Що-ж торкається другого внеску, заявив іменем своїх клієнтів, що вони ніколи не закидали суддям неправди, лиш боронилися інакше. Як, скаже в кінцевій промові. Обор. Пиндик заявив, що ніколи з уст Івахова не впали слова, неначеб було незапротоколоване те, що він сказав, другому внескові спротивився, бо ніякий суддя, лише лікар може ствердити побої, що в даному випадку виступили щойно кілька днів пізніше. По промовах в цій справі ще обор. Йойка, адв. Мошинського, та обор. Пиндика трибунал пішов на нараду і відкинув оба внески адв. Мошинського.

Черговий свідок, фірман фіри **Никола Нізейти** описував хід події як попередній свідок. Бл. п. Ясінська веліла йому прийти незамітно на ніч і сторожити, бо має бути велика крадіж. Не сказала, звідки знає про це. З ним їхав на фірі мужчина, перебраний за поліцая та ще двох, з яких один мав клуночок. Коло св. Анни поліцай казав йому вернутись, бо вже фіри не треба. Вискочило тоді двох з воза, а поліцай станув напроти нього і велів навертати. Двох побігло за візком, поліціянт третій. Свідок чув голос: „Що сталося, віз поломався?" і впали стріли, спершу два, три, опісля інші. Вернувся тоді до двора. Опісля з людьми на місце події і побачив коло пані лямпу, і мертвого пана оподалік. Підсудних не видів. Майбу знав давніше, але підчас самого нападу його не пізнав. Такого як підс. Качор, — який встав — з таким лицем не бачив".

Василь Капітанець, Сильвестер Кушіль та Франц Шайрінг не вносять до розправи нічого нового.

Св. Анна Британ подавала одному з підсудних воду. Він був високого росту, в попелястому плащі, в кашкеті. Качора не пізнає. Качор на візвання прокуратора встав, обернувся до свідка профілем, вона йому придивлялась добре вкінці заявляє, що не може сказати, щоб це був той, що був у Белзці. Подібний зростом до нього, але він мав довшу бороду. Підс. Качор одягнувся ще в ясне пальто. Свідок придивлявся йому довшу хвилину і вкінці каже: Ні, це був інший. Він був ширший у плечах.

Дальші свідки: Ядвіга Язьвова, Тацяна Цюрусь, Марія Падус, Микита Тарнавський, Федько Британ, Войцех Циран, Данило Павлишин, Антін Куна, Степан Ґеша не вносять нічого нового до розправи. Учасників нападу бачили або у дворі, на дорозі, чи на поли, але нікого з обвинувачених не пізнають.

Після того предсідник відложив розправу до чергового дня, год. 9. рано.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 44 і 45. Пятниця, 9. березня (26. лютого) 1888.

КОНФІСКАТА.

Редакційна замітка:

Вчерашнє 44 ч. „Діла" сконфіскувала нам ц. к. державна прокураторія за статтю „Дорогова новела з р. 1885. Письмо пос. Ник. Січинського". З причини, що сконфіскували пізно, не могла редакція виспати і розіслати другого накладу. Тому видаємо сьогодні 44. і 45. чч. разом, заповнюючи опорожнене місце новим матеріялом з нинішнього дня. В нагороду нашим Вп. Читачам завтрішнє число видамо на півтора аркуша. — Редакція „Діла".

ЦІСАР ВІЛЬГЕЛЬМ ПОМЕР.

„Берлін, 9. марта. Цісар Вільгельм помер нині в 8 годині 30 мінут. Ще вчора давав він слабі познаки життя, але життєві сили його опустили, ослаблення дійшло сьогодні рано до найвищого ступня і цісар закінчив життя".

Ч. 46. Субота, 10. березня (27. лютого) 1888.

„ВАТРА".

З новинки довідуємося, що наслідком помені міста стрийське Касино попало в матеріяльні клопоти. Хотіло вийти якось з цього положення і вирішило видати Альманах, який згодився безінтересовно редагувати Василь Лукич. Виділ Касина рахував, що „родимці численною пересилкою передплати позволять не тільки покрити значні кошти друку, але й придбати якийсь фонд на упорядкування сумного матеріяльного стану" товариства. Появилася „Ватра", критика одноголосно зарахувала її до найкращих альманахів, але не вважаючи навіть на низьку ціну розійшлося таке мале число примірників, що „товариство через це загналось у новий довг, котрий зупиняє природний розвиток Касина".

ЗІ СТРАХУ ПЕРЕД ВІЙНОЮ.

— З Гусятинського пишуть, що там зі страху перед війною люди випродують за безцін худобу. Певна річ, що в цьому буде рука якихсь жидків, які поширюють неправдиві вістки про війну, щоб при цьому поживитися людською працею.

„ДО ЦАРЯ ТРЕБА ВІДНОСИТИСЬ ЯКНАЙСЕРДЕЧНІШЕ".

В телеграмі з Берліна: „Цісар вмирав зовсім притомний. Кажуть, що в останніх годинах він сказав: „Маю пересвідчення, що війни з Росією не буде; до царя треба відноситись якнайсердечніше".

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР.

Німецький престолонаслідник Фридрих, перебував у Сан Ремо в Італії, де лікував важку недугу горла. На вістку про смерть батька виїхав з родиною до Берліна.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ ДУХОВЕНСТВА ЗБАРАСЬКОГО ДЕКАНАТУ.

Зібрані на конференції священики збараського деканату одноголосно запротестували проти виступу посла Войцеховського у варшавському соймі та проти Архипастиря Митрополита Андрея і заявили свою щиру любов та привязання до свого найвищого Провідника.

ГРОМАДЯНСТВО ЗБАРАЖЧИНИ ПРОТЕСТУЄ.

Всі культурно-освітні й економічні установи міста Збаража запротестували проти наклепів посла Войцеховського у варшавському соймі на греко-католицьку Церкву та її Архипастиря і заявили, що твердо стоятимуть в обороні Церкви та її Провідника і всього українського народу.

Такий самий протест ухвалили представники майже всіх сіл Збаражчини 27-го лютого ц. р. після реферату посла Василя Болюха.

Учасники обох нарад вислали до Ексц. Митрополита письма з заявами довіря, привязання та любови з численними підписами.

В ОБОРОНІ НАРОДУ І ЦЕРКВИ.

Громадяни села Чагарі Збараські вислали до Ексц. Митрополита письмо з численними підписами, в якому пересилають Голові нашої Церкви вислови пошани та любови і заявляють, що твердо стоятимуть в обороні українського народу та греко-католицького обряду.

ПОКЛІН МНОГОСТРАДАЛЬНОМУ АРХИПАСТИРЕВІ.

Громадяни Сторонятина і Підлисок Малих, львівського повіту, переслали письмом поклін многострадальному Архипастиреві Митрополитові Андреєві у звязку з нападом на Його Особу і в доказ відданости зложили 10 зол. на шпиталь Його імени.

Ішла, мов пяна людними вулицями, тягнучи позад себе за ручку Юрчика.

Опинилась у VII-ому виділі. Перестояла там у кутку так довго, доки не примістила дитини на вигідному місці. Залишила їй у руках карточку: „Кругла сирота, змилуйтесь над нею" і тихцем вийшла, поцілувавши Юрчика в чоло. Ніхто навіть не помітив її.

Коли всі відвідувачі вийшли урядовець магістрату знайшов дитину і аж тоді ввесь VII-ий виділ мусів нею заопікуватися. Телефонічно повідомили захист для дітей-сиріт і відослали Юрчика туди з урядовим письмом, поки родичі дитини не найдуться.

Від того дня ні магістрат ні я не бачив бідної молодої мами. Навіть сусіди не знали про неї нічого. Говорили, що виїхала вона десь в інше місто. Та чогось певного ніхто не міг сказати. Я серед власних клопотів потроху забув про Химків. Чи мало є на світі людей, що нараз щезає і ми ніколи їх більше не бачимо?

Аж одного дня був чудовий день. Неділя. Сонце блискучими плямами золотило понуре місто. Я вибрався за місто на прохід. Проходжуючись доріжкою під такт розколиханого від вітру листя, побачив я Химків. Сиділи обоє на лавочці, частувались взаємно шоколядою та глядiли далеко перед себе.

Я присів недалеко, щоб прислухатись їх розмові. Сидів довго, поки не почув:

— Юрчикові тепер дуже добре. Як підросте трохи і ми доробимося, я відберу його. Мама все має до дитини право.

— Знову підеш до VII-го виділу.. — засміявся Химко.

Чи Італія боронитиме арабські інтереси в Палестині?

Вістка про англьо-італійські переговори викликала майже таку саму реакцію в усіх арабських краях. В арабській публичній опінії переважає погляд, що **Італія не підійметься оборони арабської справи, може навіть посвятить багато своїх дотеперішніх концепцій, щоб дійти до порозуміння з Англією. Зате араби сподіються, що Італія виступить проти поділу Палестини й осування жидівської держави над Середземним Морем.**

—o—

За „аншлюсом" чи проти нього.

ПЕРЕД ВАЖНИМ ПЛЕБІСЦИТОМ В АВСТРІЇ.

Найближчої неділі, 13. ц. м., відбудеться в Австрії плебісцит у справі дальшої долі краю. Канцлер видав у цій справі відозву.

Гаслом плебісциту є: **„За вільною, німецькою, незалежною, становою й суцільною Австрією, за працею та миром, за рівноправністю для всіх, що признаються до миру й батьківщини".**

Реконструкція мадярського уряду.

Регент Горті затвердив учора реконструкцію мадярського уряду. Голова держ. банку Імреді став міністром без теки, теку рільництва дістав віцемін. Ф. Маршаль, справедливости віцемін. Е. Мікех, скарбу — Ремені-Шнейлер.

—o—

Римська візита мін. Бека

в насвітленні офіційного комунікату.

В середу вечором появився в Римі урядовий комунікат такого змісту: „У щирих розмовах дуче і мін. Чіяна з мін. Беком розглянено різні питання загальної політики як і такі, що торкаються обох країв. Вони рішили і дальше обмінюватись інформаціями та поглядами нормальним дипльоматичним шляхом та дальше вести щиру співпрацю між обома державами на політичному, господарському й культурному полі".

Мін. Бек зложив довшу заяву представникам преси. Мін. Чіяно прийняв польських журналістів і заявив їм, що на запрошення мін. Бека приїде до Польщі.

Жіноча сторінка.

Кілька завваг про вечорі народньої ноші.

Гарний звичай завела кооператива „Українське Народне Мистецтво" улаштовуючи щороку у Львові „Вечорі Народньої Ноші". Цю ідею підхопила і наша провінція і в багатьох містах, а навіть у містечках і селах такі „Вечорі" мають великий успіх. Та є кілька завваг, які може придадуться на майбутнє аранжеркам цих вечорів, а ще більше може тим паням, які радо беруть у цих імпрезах участь.

Головною метою цих показів є відшукати та показати світові красу тих наших народніх строїв, які або вже зовсім зникли з ужитку, або поволі тратять свою колишню красу і барвистість, так би мовити, модернізуються. Але ще одна неменш важна мета примушує аранжерок тих показів не тільки витрачати масу часу і сил, але й поважні кошти до тої справи вкладати, щоб привернути нашому селу ту народню ношу до вжитку, бодай у святочні дні та з нагоди національних свят. Хіба ніхто не скаже, що таке завдання легке, але з усіх оглядів дуже корисне і потрібне. Для львовян і львовянок такі покази мають ще й іншу привабливість, бо виявляють нам усю красу нашого народнього мистецтва, увесь добірний народній смак, а цим же ми так любимо хвалитись.

Та коли ідея і мета органiзаторок цих показів така цінна і цікава, коли зрештою з великою затратою сил вони із свого завдання і вивязуються добре, то чи можна це саме сказати про нашу публику, а особливо про ті наші пані, які у таких показах беруть участь? Не говоримо тут лише про те, чи багато на такі „Вечорі" ходить, бо під цим оглядом нашій публиці нічого закинути не можна — приходить дійсно дуже численно, може так численно, як на ніодну іншу імпрезу, але ось про зрозуміння мети органiзаторок та висліду їх зусилля вже можна сказати не те.

Приклад є найліпшим педаґоґічним засобом, а з нашим селом та сама справа. Село бере радо приклад з міста і в усьому його наслідує. Тому коли хочемо щось увести на село, мусимо дбати про те, щоб подати до того добрий приклад. Що з нашими показами народньої ноші? Хай на мене шановні пані не ображаються, але скажу тут може кілька неприємних слів. Того доброго прикладу нашому селу в даному випадкові наша інтеліґенція не дає, тимсамим не помагає аранжеркам у їх гарній меті. Наші пані, правда, дуже радо убирають на себе прегарні народні строї з ріжних околиць, але на жаль ставляться до того убирання трохи як до маскаради. Не тільки більшість пань ніколи не постарається роздобути собі стрій з своєї околиці, де напевно має рідню або знайомих, а цілком складає ввесь цей обовязок на аранжерок показу, ще й коли доведеться й убратись на той вечір то виявляє масу цілком безцільних претенсій, і не хоче взяти на увагу і вказівок впорядчиць. „Українське Народне Мистецтво" має для них подбати не тільки про сам одяг, але і про всі додатки, як скажім чоботи чи черевики, а пані тільки меляхолійно завважують, що ті чоботи на них за великі, бо вони мають меншу ніжку і нізащо не сповнять п. Коли-ж скажім приходить до прикраси голови, то тут вже починається правдива трагедія для впорядчиць, бо тяжко переконати пані, яка вбирається в перемітку, що кучері треба поховати, або що до того чи іншого строю належить, скажім, чорна хустка, а не червона, яка на думку пані їй булаб більше до лиця, або що хустку треба надіти на чоло, а не на чола і т. д. Забувають при тому наші пані, що в народньому строї мусить бути затриманий стиль, а також про те, що треба собі той народній стрій добирати до типу, а не лише по його барвистости і що часом так дібраний до типу стрій, може на перший погляд і неефектовний, а робить надзвичайно гарну цілість, і навпаки — барвистий стрій тратить на своїй красі, коли вбраний на невідповідну особу.

А щож по Вечорі Народньої Ноші? Чи наші пані задумались коли над тим, що варто набути той чи інший стрій і на власність придбати, коли в ньому так гарно дана особа виглядає? А придбавши той стрій може варто було б на маніфестаційні свята в нього вбиратись? Чому беремо приклад із тих народів, що вже свій народній стрій цілком затратили, а не з тих, що його ще старанно зберігають і вшановують як ознаку своєї національної окремішности? Чому не беремо прикладу з чешок, які в день відродження чеської незалежности все вбирають на себе народні строї? Чому при румунському королівському дворі народній стрій є свого роду одностроєм і його вбирають усі високопоставлені дами і не соромляться того? Чому югославянська королева вбирає на ріжні балі народній стрій і навіть народні танки в ньому танцює? А ми вважаємо наш народній стрій уже якогось роду пережитою етноґрафією, яку варто вбрати хіба ось на такий показ та до фотоґрафії. Не треба тут проповідувати тої примітивізації, яку накидує нам пані Ласовська, але треба більше уваги і пошани до нашого народнього строю, а особливо хотілось би, щоб добрим прикладом для нашого села ми привернули йому дійсно те, що помалу губиться і замінюється на ріжні „фаталашки".

Ще кілька слів про „Вечорі Народньої Ноші" на провінції. Здається, що тут требаб робити ті „Вечорі" в трохи інший спосіб, ніж у Львові. Коли до Львова варто звозити народні строї з ріжних околиць, а властиво з цілого краю, то на провінції требаб мабуть улаштовувати т. зв. районові покази Народньої Ноші, тобто відшукувати і воскрешувати стародавні народні строї даної околиці, а тоді можнаб лекше здійснити і ту мету ініціяторок цих показів — привернути до вжитку стародавні народні строї. Таку спробу зробила Філіяльна Секція Господинь при „Сільськім Господарі" в Буську. І ось в Бузеччині, де нібито народні строї вже цілком зникли, вдалось розшукати прегарні народні стародавні строї, виявились вони такими недорогими і гарними, що господині почали вже їх наново собі справляти, а села Гумниська та Купче в свята вже інакше майже не вбираються. Ще більше: молодь, яка побачила ті стародавні строї, відчула їх красу і в своїх циганських строях, що запанували у нас тепер у цілому краю, почувала себе на показі дуже ніяково і напевно піде слідом старших господинь. Те саме робить Борщів на своїх „Народніх Вечерницях", що кожного року улаштовує їх „Сільський Господар".

Чи не моглиб і інші наші околиці взяти приклад із цього гарного почину? Хай впорядчиці „показів Народньої Ноші" поважно над цим задумаються, а наші пані на провінції нехай стараються вбиратися при своїх виступах на ріжних народніх святах у строї даної околиці, а не в оту циганщину, яка тільки засмічує наше село. Памятаймо, що добрим прикладом багато можна зробити.

Х. К.

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Минулого понеділка повитав клюб „Нової Хати" і „Труду" референта українських радієвих авдицій, ред. **Романа Пашкієвського**. „Як працює радіо" було темою гутірки. Присутні почули коротко про історію радія взагалі, в Польщі окремо. Дальше референт пояснив „рамову" програму радія на зимовий сезон. На підставі таблиці, що обіймає „поділ години" на цілий тиждень, можна було розглянути, скільки часу присвячує радіо на ріжні слуховища. День поділений на відтинки часу. В середині кожного відтинка мусить відбутись авдиція саме того типу, а ніяка інша. Ширше спинився референт на українських авдиціях. Від якогось часу оснувався спеціяльний радієвий комітет при Т-ві Українських Письменників і Журналістів, що проводить цією акцією. Українські авдиції мусять достосуватись до відтинків часу. Тимсамим вони розкинені поміж польськими слуховищами, так, що не творять своєї суцільної програми. Всі заходи комітету йдуть тепер у напрямі, щоб зібрати ці авдиції в один якийсь відтинок часу, де можнаб їх вислід поділити. Дискусія розвинулась дуже живо. Присутні засипали референта [illegible] запитами. Вчительки цікавились авдиціями для молоді й шкільними. Інші домагались гутірок про прогульки в українській мові, дехто бажав більше літературних гутірок. З зацікавленням довідались присутні, що звичайне радіо дістає багато листів. Всіх їх поділяють на побажання, похвали й догани. Відповідно до того орієнтується управа радія в смаку публики. Кожний лист, байдуже, якою мовою писаний, польською чи українською, читають і втягають до відповідних картотек. — Ред. Пашкієвський давав відповідні пояснення і при кінці подав плян українських авдицій на найближчий місяць.

У черговий понеділок улаштовує клюб вечір на пошану наших письменниць: **Наталі Лівицької Холодної та Галини Журби**. З особливою радістю повитає клюб [illegible] наші цьогорічні лавреатки.

ГОСПОДАРСЬКИЙ ПОКАЗ

Куховарський курс „Нової Хати" має небувалий успіх. Курсанток записалось досі 25. Та крім стількох приходить кожного разу прихильних слухачок, так що класова кімната „Труду" виповнена по береги. Показалась потреба подавати слухачкам друковані приписи, щоб не тратити надто багато часу на писання їх. Отже кожна слухачка дістає з'тографовану схему на дану лекцію і тільки на маргінесі причислює свої спостереження. Провідниця курсу п. Гаврах призначила також чверть години на запити щодо попереднього показу. Звичайно слухачки випробовують приписи в часі цілого тижня. Кожна має такі чи інші завваги і хотілаб їх провірити. Тоді саме може розповісти про свій досвід, спитатись, чому щось не вдалось і т. д.

Дня 4. березня відбувся **показ овочевих кремів, салаток і соків**. Тепер сезон помаранч, мандаринок і цитрин. Їх можна вживати [illegible] і недорого оплатити, особливо здорові для дітей. П. Гаврах демонструвала крем помаранчевий і цитриновий та показала дуже зручний спосіб, як виколупувати помаранчу, щоб овоч і шкірка лишились цілі. В такій виколупаній помаранчі подаємо потім овочеву салатку.

Покази відбуваються що четверга в домівці клюбу

Жіноча сторінка.

Кілька завваг про вечорі народньої ноші.

Гарний звичай завела кооператива „Українське Народне Мистецтво" улаштовуючи щороку у Львові „Вечорі Народньої Ноші". Цю ідею підхопила і наша провінція і в багатьох містах, а навіть у містечках і селах такі „Вечорі" мають великий успіх. Та є кілька завваг, які може придадуться на майбутнє аранжеркам цих вечорів, а ще більше може тим паням, які радо беруть у цих імпрезах участь.

Головною метою цих показів є відшукати та показати світові красу тих наших народніх строїв, які або вже зовсім зникли з ужитку, або поволі тратять свою колишню красу і барвистість, так би мовити, модернізуються. Але ще одна неменш важна мета примушує аранжерок тих показів не тільки витрачати масу часу і сил, але й поважні кошти до тої справи вкладати, щоб привернути нашому селу ту народню ношу до вжитку, бодай у святочні дні та з нагоди національних свят. Хіба ніхто не скаже, що таке завдання легке, але з усіх оглядів дуже корисне і потрібне. Для львовян і львовянок такі покази мають ще й іншу принадливість, бо виявляють нам усю красу нашого народнього мистецтва, увесь добірний народній смак, а цим же ми так любимо хвалитись.

Та коли ідея і мета орґанізаторок цих показів така цінна і цікава, коли зрештою з великою затратою сил вони із свого завдання і вивязуються добре, то чи можна це саме сказати про нашу публику, а особливо про ті наші пані, які у таких показах беруть участь? Не говоримо тут лише про те, чи багато на такі „Вечорі" ходить, бо під цим оглядом нашій публиці нічого закинути не можна — приходить дійсно дуже численно, може так численно, як на ніодну іншу імпрезу, але ось про зрозуміння мети орґанізаторок та вислiду їх зусилля вже можна сказати не те.

Приклад є найліпшим педаґоґічним засобом, а з нашим селом та сама справа. Село бере радо приклад з міста і в усьому його наслідує. Тому коли хочемо щось увести на село, мусимо дбати про те, щоб подати до того добрий приклад. Що з нашими показами народньої ноші? Хай на мене шановні пані не обраджуться, але скажу тут може кілька неприємних слів. Того доброго прикладу нашому селу в даному випадкові наша інтеліґенція не дає, тимсамим не помагає аранжеркам у їх гарній меті. Наші пані, правда, дуже радо убирають на себе прегарні народні строї з ріжних околиць, але на жаль ставляться до того убирання трохи, як до маскаради. Не тільки більшість пань вже не постарається роздобути собі стрій з своїх околиці, де напевно має рідню або знайомих, а цілком складає ввесь цей обовязок на аранжерок показу, ще й коли доведеться й убиратись на той вечір то виявляє масу цілком непотрібних претенсій, і не хоче взяти на увагу і вказівок впорядчиць. „Українське Народне Мистецтво" має для них подбати не тільки про сам одяг, але і про всі додатки, як скажім чоботи чи черевики, а пані тільки меляхолійно заявляють, що ті чоботи на них за великі, бо вони мають меншу ніжку і нізащо не сповнять її. Коли-ж скажім приходить до прикраси голови, то тут вже починається правдива трагедія для впорядчиць, бо тяжко переконати пані, яка вбирається в перемітку, що кучері треба заховати, або що до того чи іншого строю належить, скажім, чорна хустка, а не червона, яка на думку пані їй булаб більше до лиця, або що хустку треба надіти на чоло, а не на чола і т. д. Забувають при тому наші пані, що в народньому строї мусить бути затриманий стиль, а також про те, що треба собі той народній стрій добирати до типу, а не лише по красі барвистости і що часом так дібраний до типу стрій, може на перший погляд і неефектовний, а робить надавичайно гарну цілість, і навпаки — барвистий стрій тратить на своїй красі, коли вбраний на невідповідну особу.

А щож по Вечорі Народньої Ноші? Чи наші пані задумались коли над тим, що варто набути той чи інший стрій і на власність прибрати, коли в ньому так гарно дана особа виглядає? А придбавши той стрій може варто на нашi національні свята в ньому вбиратись? Чому беремо приклад із тих народів, що вже свій народній стрій цілком затратили, а не з тих, що його ще старанно зберігають і вшановують як ознаку своєї національної окремішности? Чому не беремо прикладу з чешок, які в день відродження чеської незалежности все вбирають на себе народні строї? Чому при румунському королівському дворі народній стрій є свого роду одностроєм і його вбирають усі високопоставлені дами і не соромляться того? Чому югославянська королева вбирає на ріжні балі народній стрій і навіть народні танки в ньому танцює? А ми вважаємо наш народній стрій уже якогось роду пережитою етнографією, яку варто вбрати хіба ось на такий показ та до фотографії. Не треба тут проповідувати тої примітивізації, яку накидує нам пані Ласовська, але треба більше уваги і пошани до нашого народнього строю, а особливо хотілось би, щоб добрим прикладом для нашого села ми привернули йому дійсно те, що помалу губиться і заміняється на ріжні „фаталашки".

Ще кілька слів про „Вечорі Народньої Ноші" на провінції. Здається, що тут требаб робити ті „Вечорі" в трохи інший спосіб, ніж у Львові. Коли до Львова варто звозити народні строї з ріжних околиць, а властиво з цілого краю, то на провінції требаб мабуть улаштовувати т. зв. районові покази Народньої Ноші, тобто відшукувати і воскрешувати стародавні народні строї даної околиці, а тоді можнаб лекше здійснити і ту мету ініціяторок цих показів — привернути до вжитку стародавні народні строї. Таку спробу зробила Філіяльна Секція Господинь при „Сільськім Господарі" в Буську. І ось в Бузеччині, де нібито народні строї вже цілком зникли, вдалось розшукати прегарні народні стародавні строї, виявились вони такими недорогими і гарними, що господині почали вже їх наново собі справляти, а села Гумниська та Купче в свята вже інакше майже не вбираються. Ще більше: молодь, яка побачила ті стародавні строї, відчула їх красу і з своїх циганських строях, що запанували у нас тепер у цілому краю, почувала себе на показі дуже ніяково і напевно піде слідом старших господинь. Те саме робить Борщів на своїх „Народніх Вечерницях", що кожного року улаштовує їх „Сільський Господар".

Чи не моглиб і інші наші околиці взяти приклад із цього гарного почину? Хай впорядчиці „показів Народньої Ноші" поважно над цим задумаються, а наші пані на провінції нехай стараються вбиратися при своїх виступах на ріжних народніх святах у строї даної околиці, а не в оту циганщину, яка тільки засмічує наше село. Памятаймо, що добрим прикладом багато можна зробити.

Х. К.

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Минулого понеділка повитав клюб „Нової Хати" і „Труду" референта українських радієвих авдицій, ред. **Романа Пашкієвського**. „Як працює радіо" було темою гутірки. Присутні почули коротко про історію радія взагалі, в Польщі окремо. Дальше референт пояснив „римову" програму радія на зимовий сезон. На підставі таблиці, що обіймає „поділ години" на цілий тиждень, можна було розглянути, скільки часу присвячує радіо на ріжні слуховища. День поділений на відтинки часу. В середині кожного відтинка мусить відбутись авдиція саме того типу, а ніяка інша. Ширше спинився референт на українських авдиціях. Від якогось часу існував спеціяльний радієвий комітет при Т-ві Українських Письменників і Журналістів, що проводить цю акцію. Українські авдиції мусять достосовуватись до відтинків часу. Тимсамим вони розкинені поміж польськими слуховищами, так, що не творять своєї суцільної програми. Всі заходи комітету йдуть тепер у напрямі, щоб зібрати ці авдиції в один якийсь відтинок часу, де можнаб їх якслід поділити. Дискусія розвинулась дуже живо. Присутні засипали референта ріжними запитами. Вчительки цікавились авдиціями для молоді й шкільними. Інші домагались гутірок про прогульки в українській мові, дехто бажав більше літературних гутірок. З заінтересованням довідались присутні, що львівське радіо дістає багато листів. Всіх їх поділяють на побажання, похвали й догани. Відповідно до того орієнтується управа радія в смаку публики. Кожний лист, байдуже, якою мовою писаний, польською чи українською, читають і втягають до відповідних картотек. — Ред. Пашкієвський давав відповідні пояснення і при кінці подав план українських авдицій на найближчий місяць.

У четвертий понеділок улаштовує клюб вечір на пошану наших письменниць: **Наталі Лівицької Холодної та Галини Журби**. З особливою радістю повітає жіноцтво наші цьогорічні лавреатки.

ГОСПОДАРСЬКИЙ ПОКАЗ

Куховарський курс „Нової Хати" має небувалий успіх. Курсанток записалось досі 28. Та крім стількох приходить кожного разу принагідних слухачок, так що класова кімната „Труду" виповнена по береги. Показалась потреба подавати слухачкам друковані приписи, щоб не тратити надто багато часу на писання їх. Отже кожна слухачка дістає зіґрафовану схему на дану лекцію і тільки на марґінесі примічує свої спостереження. Провідниця курсу п. Гаврих призначила також чверть години на запити щодо попереднього показу. Звичайно слухачки випробовують приписи в часі цілого тижня. Коли має такі чи інші завваги і хотілаб їх провірити. Тоді саме може розказати про свій досвід, спитатись, чому щось не вдалось і т. д.

Дня 4. березня відбувся **показ овочевих кремів, салаток і соків**. Тепер сезон помаранч, мандаринок і цитрин. Їх можна вживати [illegible] й недорого сокати, особливо здорові для дітей. П. Гаврих задемонструвала крем помаранчевий і цитриновий та показала дуже вигідний спосіб, як видлубувати помаранчу, щоб овоч і шкірка лишились цілі. В так й видовбаній помаранчі [illegible] потім овочеву салатку.

Покази відбуваються що четверга в домівці клюбу

Сторінка без політики.

РОБІНСОН У СПІДНИЦІ.

Відома, багата спортсменка і змагунка в перегонах на моторівках Бетті Карстер цікавить тепер всю американську опінію. Одного дня гарна спортсменка рішила покинути шумний та галасливий світ із його рекордами та вітре-бельками й перенеслася на самітний, маленький острівець, який лежить у групі Багамських островів. Той острівець купила Бетті від англійського уряду.

Небавом Валь-Кай — так назвала Бетті свій острівець — перемінився в малий рай на землі, в якому росли найгарніші окази підрівникової фльори.

Бетті, яку сьогодні всі називають Робінсоном у спідниці, появляється „на світі“ дуже рідко. Час до часу покидає вона свій острівець, щоб звитися в модних літнищах Формози або Бермудів. Крім тих прогульок ніде вона більше не показується і просто закохана у своїм малім самітнім острівці який теж намагається всіма силами прикрасити.

Уладження, які вона там увела, коштують й вже більше, як 300.000 долярів. За ці гроші вибудувала вона в мініятурнім королівстві дороги, віллю для себе в еспанськім стилю і доми для своїх „підданих“.

Тих підданих має вона аж 35. Це самі мурини й муринки, які творять домашню прислугу химерної американки. Крім згаданих уже уладжень вибудувала ще Бетті на своїм острівці радіову висильну стацію, лазнички й купальні та морську ліхтарню.

Комунікація відбувається на острові з автами, 3 мотоциклями та кільканацяти роверами. Фльота міс Бетті складається з малого перевозового пароплава, великого моторового судна, рибальського судна та з кількох звичайних човнів.

Харчевих продуктів доставляє сам острівець, на якому під гарячим рівниковим сонцем ростуть найвибагливіші овочі та ярини. „Населення“ острова годує дріб та безроги. Власниця острову є загорілою аматоркою рибальства і ловів на морську птицю. Тому теж, для тієї цілі купила вона ще й сусідній острівчик Бінд Кей, на якім гніздиться завжди тьма-тьменна перелетної птиці.

Як ми вже згадали, в культурному світі появляється міс Карстер дуже рідко. Останній раз бачили її 8. грудня минулого року, коли якийсь невідомий яхт осів на мілині недалеко Валь-Кай. Тоді своєю радіовою стацією власниця сама візвала на підмогу державний надбережний корабель і сама теж брала участь у рятунковій акції.

Як довго ексцентрична американка буде ще бавитися в Робінсона, ніодна з американських газет не подає. Які настирливі американські репортери — всетаки не вдалося їм від міс Бетті добути такої заяви.

5.000 долярів за направу ляльки.

Діти звичайно сильно привязуються до своїх забавок. Навіть коли якась забавка їм попсується то вони таки радше бавляться старою забавкою, як новою.

Вже перед кількома роками одна дотепна американка звернула увагу на це привязання дітей до своїх забавок і рішила на тому дитячому привязанні заробити добрі гроші. Той її плян дав згодом якнайкращі успіхи. Дотепна американка називається Цинтія Фарлей. Вона стала лікаркою ляльок дітей нюйорських міліонерів. Коли якась дитина розбіє свою улюблену лялечку, тоді кличуть ляльнову лікарку, яка знову приводить забавку до порядку.

Недавно Цинтія Фарлей приїздила до Парижа, щоб там направити ляльку дитини такого американського міліонера.

Мала дівчинка, власниця тої ляльки приїхала разом із своїми родичами, нюйорськими міліонерами до Парижа і там на якийсь час затрималися. Кілька днів після приїзду дівчинка важко занедужала і її мусіли відвезти до лічниці. Одинокою розвагою малої дівчинки була лялька, яку вона тримала постійно в обіймах і не спускала з неї очей.

Одного дня, коли дитина дістала пропасницю і стала особливо неспокійна, випустила вона ляльку з рук, яка впала на землю й розбилася. Коли мала пацієнтка побачила, що сталося з її лялькою, почала безупину плакати й кричати і ніхто не міг її заспокоїти. Здоровля недужої сильно погіршилося і тоді родичі рішили покликати з Ню-Йорку Цинтію Фарлей, щоб вона направила розбиту ляльку. До Ню-Йорку вислали каблограму і найближчий пароплав привіз лікарку ляльок до Франції. Вона направила ляльку й віддала її врадуваній дівчинці, яка після того почала швидко приходити до здоровля. Рахунок, який вона відтак виставила, був дуже скромний: „всього“ 5.000 долярів.

S. O. S. з причини скислого молока.

Американський пароплав, який плив із англійської пристані Суттемптон до Ню Йорку, вислав раптом серед моря радіотелеграму S. O. S! Та тому кораблеві не грозила ніяка небезпека, лиш алярмову телеграму вислали тому, що на кораблі скисло молоко.

Корабельний кухар опинився в дуже клопітливій ситуації, коли по сильній бурі відкрив, що в магазині скис йому ввесь запас молока, яким він мав наситити і напоїти підчас подорожі 1400 пасажирів. Кухар станув безрадний, бо до деяких страв потребував він конче молока. Також ні сніданку ні підвечірку не міг він приладити без молока. Якже тут дати собі раду, коли на кораблі нема ні шклянки солодкого молока. Хіба пасажири схочуть зрозуміти, що з причини поганої погоди скисло все молоко. Адже квасним молоком годі ввесь час всіх годувати, бо ще може якась бігунка між пасажирами кинутися. Не було іншої ради лиш просити пасажирів, щоб до кінця подорожі зреклися білої кави й солодкого молока.

Та подорожні не хотіли про те навіть чути і протестували на всі лади. Адже вони заплатили солені гроші за вигідну і приємну подорож. В тій невигідній ситуації знайшов вихід капітан, який доручив радіоапаратові надати телеграму S. O. S. і просити в інших кораблів свіжого молока.

Пять кораблів ріжних держав, які під цю пору плили недалеко американського пароплаву, почули його сиґнали і поспішили з підмогою. Вони всі дали такий запас молока, який їм залишався і таким чином кухар корабля зі скислим молоком мав майже 3.000 л. свіжого солодкого молока до диспозиції і міг заспокоїти всіх пасажирів.

Ориґінальна поліційно-кабаретова війна.

Серед зір і зірок усіх білгородських кабаретів настало велике обурення та схвилювання. Поліція видала зовсім несподівано доручення, щоб усі танцюристки й співачки в нічних льокалях станули перед спеціяльною іспитовою комісією і зложили іспит із своїх мистецьких здібностей та зі своєї поведінки.

В Білгороді є дуже багато ріжних кабаретових артисток. Вони здебільша циганки, які співають національні сербські пісні й танцюють національні танки. Вони не мають майже ніякої освіти. Багато з них не вміє навіть читати нот, всеж таки неодна така кабаретова зірка здобула собі славу і їх вважають справжніми артистками. Та вони виїмки, бо багато з них не має ні голосу, ані своєю поведінкою не заслуговує на назву артистки. Вони є справжнім нещастям нічного життя Білгороду.

Коли поліція почала заводити лад у тій ділянці, кабаретові співачки й танцюристки запротестували, заявляючи, що оцінку співання національних пісень та національних танків може дати лиш сама публика, а не мистецькі критики. За кабаретовими зірками станули всі циганські капелі.

Таким чином, на превелику радість публики, яка має сенсацію, вибухла війна між білгородською поліцією з одного боку та зірками кабаретів і циганськими орхестрами з другого боку. Публика живо цікавиться ходом тієї ориґінальної „війни“ і поділила свої симпатії між обі „воєнні сторони“. Який буде цьому кінець, покищо невідомо, імовірно виграє таки поліція.

ВЕСЕЛЕ.

СПОКІЙНИЙ ДІМ

— Якщо ви мене не приймете, то я застрілюся тут на ваших очах.

— В нашому домі не вільно по 10. годині счиняти ніякого галасу.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

— Слухайте, тут прийде рано до вашої ... Їх ексцеленція міністр. Памятайте про відповідну поведінку.

— Добре, добре, але що він такого зробив?

НЕМА ПРИЧИНИ ДО ЗАЗДРОСТИ.

Жінка: „Тепер уже знаю все. В четвертій годині ранку знайшов тебе поліцай на вулиці як ти обіймав і гаряче обціловував ліхтарню“.

Муж: „Моя кохана, хіба за ліхтарню не будеш заздрісна!“

ХИТРА ДИТИНА.

— Данчику, випий ложку трану, бо так казав лікар.

— Добре, але нехай мені тран подає бабуня.

— Чому?

— Бо їй трясуться руки.

ПОДРУЖНЯ ЛЮБОВ.

— Як, ви щойно місяць як повінчалися і вже одно з одним не говорите?

— Еге ж, подумай собі, ми сперечалися за те, хто кого більше любить.

НІЧОГО НОВОГО.

— Чи ти читав, що тепер винайшли машину, яка все пізнає, коли хтось бреше?

— Нічого надзвичайного — з такою машиною я вже майже десять літ жонатий.

ПРОСТІША СПРАВА.

— Моя жінка домагається від мене ... грошей на речі, які вона конче ...

— Моя жінка цього не робить.

— Невже твоя жінка така вирозуміла?

— Ні, але вона купує собі ті речі, ... й відтак дає мені рахунки.

НАЙКРАЩИЙ СПОСІБ.

— Як ти це зробив, що Ірина так ... пробудилася зі своїх паморків.

— Я сказав оттак буцім то до себе: ... чому жінка, яка попадає в паморок, ... завжди бодай на десять літ старша.“

ЄДИНИЙ.

Панночка в паперовій крамниці:

— Ось тут прошу, особливо гарна ... на вродини: „Найщиріші побажання для ... яку я покохав!“

— Дуже гарно — відповів молодий ... пець — прошу мені дати таких пять ...

МАЛІ МИСТЦІ.

Малий Славко грає на фортепіяні ... ний марш Бетовена.

— Овва, велика штука — каже ... приятель Микольцьо — я граю той ... в половину коротшім часі.

АМЕРИКА.

— Свою карієру я завдячую ... шпильці до спинання.

— Як же так?

— Зовсім просто: вона спинала ... кнотів, які я підніс.

ПРОСТА ПРИЧИНА.

— Касуню, чим пояснити собі те, ... ми вернулися вчора з театру, ... з кухні якогось мужчину?

— Зовсім просто, прошу пані, ... чилося швидше, як то писали ...

СПІВЧУТТЯ.

Двох акторів сперечається, ... замикає завжди підчас співу очі.

— А я знаю — каже ... дуже добра людина, він ... інші терплять.

Українські справи в сенаті.

На засіданні сенату, що відбулося у вівторок, 8. лютого, в часі дискусії над буджетом міністерства суспільної опіки промовляв сенатор о. д-р Лободич.

„ДОПУСТИТИ УКРАЇНЦІВ ДО ГОЛОСУ У СПРАВІ ФІНАНСОВОЇ ГОСПОДАРКИ".

В ділянці суспільної опіки — говорив сен. о. Лободич — українська людність, що в 90-ти відсотках складається з селян, стоїть на останньому місці. Те, що робить для неї українська інтелігенція, яка закладає захоронки, сиротинці, порадні не вистачає, бо нема на те необхідних грошевих засобів. Тут потрібна поміч з буджетових фондів держави та самоуправи. Фонд Праці, що міг би багато зробити у допомові голодуючій та безробітній людности, щораз більше поминає наші землі, бо звертає тепер більше уваги на організацію промислових централь. Було б бажане, щоб Фонд Праці давав змогу заробітку більшій кількости української молоді.

Промовець звернув увагу на те, що влада не дає змоги українським робітникам організуватися в українських професійних організаціях, що Суспільна Обезпечальня не допускає українців до праці у своїх установах, а все те діється з політичних мотивів.

Щоб поправити положення українців у ділянці суспільної опіки — говорив сен. о. Лободич — треба справедливої національної політики, яка буде можлива тільки тоді, коли українське громадянство допустять до голосу у справі фінансової господарки у відповідних урядах, передовсім в обезпечальнях, у восвідських урядах та в міністерстві суспільної опіки.

УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКИЙ ДЕНЬ.

В середу, 9-го ц. м. сенат мав свій українсько-жидівський день. Промовці-поляки, що забрали слово у дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ, не поминали одні української, другі жидівської справи.

Буджет реферував сен. **Клєщинський.** Після його реферату промовляв від УПР сен. **Децикевич.**

„УРЯД НЕ ВИЯВЛЯЄ ЕНЕРГІЇ В ПОБОРЮВАННІ САМОВОЛІ АДМІНІСТРАЦІЇ".

Сен. Децикевич ствердив, що політика нормалізації, яку започатковано три роки тому і до якої українці віднеслися позитивно, про що свідчать заяви у парляменті у справі сильної Польщі та сильної армії і голосування за буджетом, не подобались тим, яким залежить на тому, щоб польсько-українські взаємини були завжди напружені. І вони „відкрили" українську небезпеку, якою почали лякати польське громадянство.

„Треба бути дуже наївним — говорив промовець — щоби повірити, що для польського народу, який диспонує власним державним апаратом і армією, міг бути небезпечний нарід, який щойно шукає свого місця під сонцем. Але цього було досить, щоб витворити панічні настрої серед польського громадянства. А наслідком тих панічних настроїв — гасло активізації польського громадянства на землях заселених українцями".

Промовець виказував у своїй промові, як зрозуміли це гасло польські маси. Отже на вулицях почалися напади на прохожих, що говорили по українськи, боївка перервала виклад української мови у львівському університеті, польські суспільні організації на спеціяльних вічах ухвалюють резолюції, деколи просто комічні, але часом дуже небезпечні. В останньому часі ці резолюції зачепили навіть справи греко-католицької Церкви. Найгірше, що до цієї акції втягають державну владу та уряди. Участь представників державної адміністрації в протиукраїнській акції спричиняє небезпечні наслідки для держави, бо в цих умовинах людність вважає таких представників адміністрації за своїх ворогів і займає до держави відповідне становище.

„На жаль — говорив сен. Децикевич — уряд, здається, не доцінює цієї небезпеки; не виявляє ніякої енергії в поборюванні самоволі низової адміністрації, до якої в останньому часі з'єднилися — це треба з прикрістю ствердити — деякі представники війська".

Адміністрація — на думку промовця — може відограти поважну ролю в нормалізації польсько-українських взаємин, але вона мусить виконувати свої обовязки у відповідний спосіб і об'єктивно, відносячись до кожного громадянина рівно, незалежно від його національности.

„СТАВИМО СПРАВУ СПІВЖИТТЯ З ОБОХ СТОРІН ПО ЛИЦАРСЬКИ..."

Велика частина промови сен. **Заржицького** була відповіддю на промови українських сенаторів. „Ніхто у війську — говорив він — не може перейти до денного порядку над елементами, які змагають до того, щоб розсадити польську державу. Відгородіться від них, панове, виразно, і то не тільки словом, але й чином. Бо щож сказати про такі тайні накази, які ходять по українських селах, що бий кожного українця, який співжиє з поляками, або про ухвалу „Союзу Українок" що не можна ламати протипольського фронту. Цих та й інших фактів не можуть не зауважити військові чинники. Признаю, що так само як українське громадянство підпало і польське громадянство у Східній Галичині деякій націоналізації. На цьому тлі трапляються раз-у-раз висновки і якщо не будемо на них на час реагувати, то у майбутньому дочекаємося сумних річей. Коли ж маємо направду співжити з собою, то хіба найкраще здійснити це при спільнім столі у спільних організаціях.

Тимчасом ви, панове, домагаєтеся самостійности свого господарського й культурного життя, самостійности, яка на долині перероджується у сепаратизм. Треба більше щирости. Ми простягнули до вас руку, перекресливши не давно ще таке криваве минуле. Це не була легка справа, бож ще недавно стріляли до найкращих спомiж нас. Ставмо справу співжиття з обох сторін по лицарськи, з обох сторін щиро і, як говорив п. премієр — не тільки у площині прав, але й обовязків. Коли сен. Луцький апелював, щоб не допустити, щоби малі люди перекреслювали наші великі завдання, то вповні підтримую цей апель. Але глядім, щоб це було з обох сторін. З польського боку є більше людей доброї волі, якби це могло комусь на перший погляд видаватися.

КОНСТИТУЦІЯ І ДІЙСНІСТЬ.

На цю промову сен. Заржицького відповів від УПР сен. **Горбачевський**, який сказав, що зміст промови сен. Заржицького про польсько-українську проблему насуває думку, що сен. Заржицький є під диктатом психози, яка панує на терені Східної Галичини. В атмосфері психози важко поважно дискутувати. Обсервація явищ щоденного громадського життя на теренах заселених українським елементом виправдує питання, чи всі громадяни у польській державі рівні перед законом.

Відповідь на це питання — каже сен. Горбачевський — знаходжу в 7-ій статті конституції. Ця стаття дає теоретичну відповідь, що „ані національність, ані пол, ані віроісповідання не можуть бути причиною до обмеження громадянських прав." У дійсності-ж громадянин стає перед гаслами, що це цілковито заперечують. І дієтся це у всіх ділянках життя. Всюди на перший плян висувають справу національности і віроісповідання. Не помагають фахові кваліфікації, свідоцтва, опінії, бо органи влади заявляють, що цю чи іншу справу можна полагодити під умовиною доказу метрикою, що петент змінив віроісповідання на римо-католицьке. Знаю особисто такі факти з обсягу парцеляційної акції.

Мої слова потверджує заява сен. Бнінського, який сказав, що конституція відірвана від життя і сен. Бечковича, який заявив, що помилки адміністраційної влади відсувають національні меншини від польського громадянства.

Санація відносин на відтинку меншинної політики — не наказ хвилини.

Промовець наводить факт, що львівська цензура загрозила українським журналістам, що всі видання, в яких буде термін „Східня Галичина" буде конфіскувати. Галичина — це історична назва. І такий розпорядок не зможе викреслити цього факту з історії. Історичні памятки в культурному громадянстві не пропадають. Гадаю, що розпорядок львівської цензури — це тільки дошкульний акт, який не має правних мотивів.

Від довшого часу — говорив сен. Горбачевський — підкреслюємо брак зрозуміння для національної проблеми і для програми в українській справі. Якогось рішучого кроку в напрямі створення такої програми домагалася Українська Парляментарна Репрезентація, але ці домагання зі шкодою для українців і для польської держави залишилися без успіху. Вимоги української меншини треба полагодити не тільки в інтересі українського народу, але цього вимагає і польська державна рація.

ПРОМОВИ СЕН. ДЗЕДУШИЦЬКОГО Й РАДЗІВІЛА.

З думками сен. Горбачевського полемізував сен. Дзедушицький, польсько-українське питання обговорив досить широко у своїй промові сен. Радзівіл.

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити щиру подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за виплачення повної обезпеченої суми по мому Мужеві бл. п. інж. Денисові Бурачинському в Шепорах п. Пістинь.

Незвичайно кулянтне полагоджування справи виплати обезпеченого капіталу уповажнюе мене поручити це єдине українське Товариство взаїмних обезпечень на життя „Карпатія" найширшим колам українського громадянства.

Шепори, дня 22. лютого 1938.

Ірина Бурачинська.

ЖИДІВСЬКА СПРАВА.

Від жидівської парляментарної репрезентації промовляв на цьому засіданні сен. **Трокенгайм.** З польських сенаторів говорили про жидівське питання сен. Фудаковський, сен. Лехніцький, сен. Петражицький і сен. Радзівіл.

ПРОТИ ТОТАЛІЗМУ.

Наприкінці слід підкреслити, що **сенаторка Ярошевичева, яка промовляла третя після референта, виступила з гострою критикою спроб, що мають на меті завести у Польщі тотальний лад. Тоталізм — на її думку — чужий польському духові і суперечний з основними тезами конституції. Підставою сили і могутности польської держави є пошанування права, а тоталізм — це не право, тільки сила сильнішого**

Димісія французького уряду.

Премієр Шотан зложив президентові Франції прохання принятi димісію уряду.

Ця криза уряду прийшла зовсім несподівано — очікували її щойно **під кінець місяця. Причиною упадку уряду була постава партій зокрема соціялістичної, які відмовили урядові повновластей.**

Вечір поліської пісні.

Заходом Т-ва Прихильників Музею НТШ у Львові відбувся 8. ц. м. в 17. год. вечір поліської пісні в салі Театру Ріжнородностей. Дир. Музею НТШ **д-р Я. Пастернак** виголосив вступне слово; в ньому згадав м. ін. про недавні розкопи на Поліссі, що зацікавили цією частиною нашої землі українське громадянство Опісля на підставі згадок у творах давніх наших письменників промовець старався відтворити давнє поліське життя. З черги **проф. д-р Ф. Колесса** виголосив науковий реферат про народню музику на Поліссі. Майже годинний реферат утомив публику своєю науковою термінольогією. Підчас реферату **проф. М. Колесса** відіграв на фортепіяні низку мотивів поліських пісень. Дальше **„Український Студіо-Хор"** під проводом проф. М. Колесси (в поліських одягах) виконав 6 поліських народних пісень, весільних, любовних та ін. Ці пісні зібрав д-р Ф. Колесса в 1932. р. підчас своєї наукової прогульки в лунинецькому повіті; згармонізував їх проф. М. Колесса. Наша молода співачка, п. Е. Зарицька, відспівала дві поліські народні пісні. Виконання усіх вокальних точок стояло на мистецькому рівні.

Вечір поліських пісень зазнайомив українську львівську публику вперше з поліською пісенною творчістю, шкода тільки, що співані пісні були переважно білоруські, а не українські.

З відчитової салі.

ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ В Т-ВІ ІМ. ПЕТРА МОГИЛИ.

У вступному слові Д. Лукіянович розбирав справу, як дотепер шанували Шевченкову память, як слід було шанувати творця української національної ідеольогії і чи Шевченкові роковини вже не втратили актуальности. Промовець вирішив питання позитивно.

Проф. Тисовський говорив про анальогії в Шевченкових героїчних поемах, чи радше в „Гамалії", в „Слові о полку Ігореві" і в народній поезії. Прелегент присвятив багато уваги зацікавленню Шевченка „Словом о полку", цитуючи його лист до Лазаревського, і розглянув Шевченкові переспіви із „Слова".

Атракцією і прикрасою вечора були рецитації Ірини Гургулівни. Вона вже знана як визначна інтерпретаторка поетичних творів. Шевченкову „Причинну" і „Плач Ярославни" відтворила так удатно, що захопила авдиторію — на жаль, нечисленну. **с. ч.**

КИТАЙЦІ ПОГРОЖУЮТЬ БОМБАРДУВАННЯМ ТОКІО.

Французький летун М. Фльорен, що служить у китайській армії, заявив, що китайці небавом уладять летунський райд над Японією, щоби збомбардувати Токіо. Не могли того зробити скорше, бо не мали відповідних літаків — щойно тепер дістали їх зі СССР.

—o—

НОВИНКИ.

— **Новий том Бібліотеки „Діла"** Богдана Лепкого „ДО ЗАРВАНИЦІ" почне розсилати наша Адміністрація **точним передплатникам** із завтрішним днем. Цей том — це премія за місяць лютий. Хто не заплатив 25 сот. на пересилку, нехай додасть їх при найближчій вплаті.

— **В Познані Шевченківський Концерт,** який влаштовує Українська Студентська Громада відбудеться в салі „св. Мартина" при вул. Мартина ч. 8 дня 13. березня **в год. 19.30**, а ні 17.30, як було помилково подано в числі „Діла" з дн. 8. ц. м. 548

— **Студ. Драм. Студія** під арт. проводом Л. Кривіцької дає **„Думу про Нечая"** істор. карт. в 4 явах М. Лужницького в суботу 12. ц. м. в салі „Ріжнородностей". Початок год. 20 (8 веч.). Білети раніш можна дістати в „Союзнім Базарі". 555

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (52.) число „Діла" підпало конфіскаті за два місця у передовій статті п. н. „Соборним чи бюрократичним шляхом?"

— **Засідання математично-природничої секції** Н. Т. Ш. відбудеться 11. ц. м. в год. 6. увечір у музею. На черзі дня вибір дійсних членів і біжучі справи.

— **„Дрібнички в житті родини й народу".** Чайний вечір з дискусійним рефератом на тему „Дрібнички в житті родини й народу" відбудеться заходом Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка 13. березня ц. р. в год. 18. у домівці клоп. школи ім. Т. Шевченка при вул. Супінського 21а.

— **Святочний концерт у Перемишлі.** Учні державної української гімназії з українською мовою навчання в Перемишлі зложать поклін невмірущому кобзареві України Т. Шевченкові святочним концертом дня 12. березня ц. р. в год. 18. у власній гімназійній салі. Програма концерту добре зложена і багата. Вступ на салю за добровільними датками.

— **Дирекція радіостанції у Львові усуває українців.** Польська преса повідомляє, що дирекція львівської радіостанції рішила заапосити музиків з ріжних міст Польщі до т. зв. сальонової орхестри, хоч така вже істнує від давна у львівському радіо. При цій нагоді дирекція позбулась одинокого члена орхестри українця, відомого челіста проф. Петра Пшенички, який працював уже в цій орхестрі майже 7 років. Чи це початок нової протиукраїнської політики дирекції львівської радіостації?

— **Кольпортаж видань „Відродження" на Волині дозволена.** В Рівному відбулася 5. II. ц. р. цікава розправа за кольпортажу видань. Перед судом станув Павло Семенюк із Александрії, обвинувачений з § 178 зак. про податк. орд., за буцімто нелегальну кольпортажу видань Т-ва „Відродження", які поліція на Волині конфіскує і спрямовує справу на судову дорогу, бо — мовляв — на кольпортажу всяких видань треба викупити промислове свідоцтво. Обвинувачений доказав, що він, як член і муж довір'я Т-ва „Відродження", продавав календарці й інші видання Т-ва без ніякого рабату, без особистого зиску, а з ідейних мотивів. Суд станув на становищі, що кольпортажа видань Т-ва його членами, як статутовий засіб діяльности Товариства, що має право обняти простір цілої держави, не підлягає податковим приписам ані карі. Тому суд видав присуд, яким увільнив Павла Семенюка від вини й кари і кошти розправи зарахував на вирату державного скарбу. Ця розправа дуже важна тим, що можуть на неї покликуватись ті члени Т-ва, яких хтось пробував би за те саме потягати до судової відповідальности. Відтепер можуть волиняки без перепон і страху кольпортувати видання Т-ва „Відродження" (але без рабату). Обвинуваченого Павла Семенюка боронив з успіхом адв. І. Кирнаухів з Рівного.

— **Амнестія з нагоди 20-ліття Польщі.** Кружляють поголоски, що з нагоди 20-ліття Польщі проголосять широку амнестію. Кола, зближені до міністерства справедливости заперечують ці поголоски і вістки польської преси.

— **Нова римо-катол. парохія в Галичині.** Архиеп. Твардовський утворив нову римо-кат. парохію в Синевідську Вижному пов. Сколе. До нової парохії належать місцевости: Ямельниця, Корчин Рустикальний і Шляхотський, Крушельниця, Межиброди, Підгородці, Побук, Сопіт, Синевідсько Вижне, Труханів і Тишівниця.

— **Язва крадежей.** Після „Вечору поліських пісень" у гардеробі Театру „Ріжнородностей" обікрали кількох наших громадян. Обслуга гардероби була зовсім невистарчаюча і така безрадна, що ніяк не могла собі дати ради з поважним числом гостей. Через те стиск при гардеробі тривав довший час і був знаменитою нагодою для „небесних птиць". Тому що це повторяється майже на всіх українських імпрезах, слід призадуматися організаторам імпрез, як усунути явище хронічних крадежей у гардеробі.

— **Присуд за вбивство Закшевської.** В ночі зі середи на четвер закінчився процес проти М. Рогозінської і К. Хмелевича за вбивство О. Закшевської у Львові. Присяглі судді потвердили вину пілс. Рогозінської 7-ма голосами, признаючи одночасно, що відповідальність її за вбивство обмежена, а вину Хмелевича 10-ти голосами. В годині 2.30 вночі трибунал проголосив присуд серед великого заінтересовання публики, яким засудив М. Рогозінську на 15 років вязниці, К. Хмелевича на досмертну вязницю. Сензацію викликав якийсь мужчина, дуже подібний до обв. Хмелевича, що появився підчас розправи в судових кульоарах.

— **Самовбивство.** 35-літній Тадей Машталеж, власник корінної крамниці при вул. Стрийській 78, любив одну замужну жінку і на тому тлі попав у депресію; вчора вечором відібрав він собі життя револьверовою кулею.

— **Львівська хроніка.** Перед львівським судом станув Ю. Скопів із Равщини, що зnative nasилував і вбив Марію Лещук, яку любив без взаїмности. Опісля намагався він відібрати собі життя, але його відратували. — При вул. Жовківській трамвай „9" наїхав на вантажне авто, одначе більшої шкоди в тому зударі не було. — Трамвай „3" перевернув фіру В. Дахновича селянина в Жорниськах, пов. Городок, знищив фіру й потовк Дахновича. — На головній почті хтось трунув так нещасливо Авраама Цукера (Шептицьких 34), що він упав і зломив собі обі ноги. — До бюра реклями Ш. Туха при вул. Сикстуській 14 вломилися злодії і вкрали дві машини до писання вартости 940 зол. — З помешкання Й. Цапляка (Хорущини 11) вкрали незнані злодії гардеробу, долярівку і 50 зол. готівки. Разом було шкоди на 910 зол. — Арештували трьох студентів медицини: Яна Шпехта, Богдана Вестфаля та Станислава Танасевича, які важко побили свого товариша Януша Вуйціковського за те, що він не пристосовувався до лавкового ґетта.

— **Бандитизм.** На студента мистецької академії І. С. Лерхера, що вечором переходив вулицею Микуличів, напав невідомий бандит і зрабував у нього 22 зол. — У Білій Чортківській арештували одного зарібника, закидуючи йому що він написав минулого року до дідички А. Городиської анонім з домаганням зложити йому 2.000 золотих з підписом „Звйонзек бандитуф в Польсце".

— **Краєва хроніка.** Перед кількома днями нічний сторож Іван Чепіль застрілив Василя Залізецького з Голиня підчас крадежі дощок на площі тартаку фірми Глезінгер у Брошневі. — Перед окружним судом у Тернополі відбулася розправа проти М. Кутеля за вбивство своєї жінки Петронелі. Вбивника суд засудив на 10 років вязниці. — Перед судом присяглих у Станиславові відбувається розправа проти В. Сіцука і товаришів за вбивство Якова Семенюка з Дори та грабіж 1.500 зол. Бандитам грозить кара смерти.

— **Пожежі.** В селі Жмиєвиська п. Яворів, вибухла пожежа в будинках Михайла Капелюха. Вогонь роздутий сильним вітром спалив у швидкому темпі 26 домів і 49 господарських будинків. 180 мешканців села опинилося без даху над головою. Причиною пожежі була необережна поведінка з вогнем. — У селі Ваньовій пов. Сокаль вибухла в будинках Дмитра Вербохи пожежа, яка знищила три будинки вартости 4.000 зол. — В Новосілках пов. Перемишляни вибухла пожежа в домі Івана Долгана. Дім згорів до тла.

— **Покарнаваловий скандал у торунській жіночій гімназії.** Дирекція жіночої гімназії в Торуні викинула зі заведення кілька учениць вищих клас і кільком заборонила приходити до школи аж поки не покінчать слідства. Причиною того рішення була невідповідна і скандальна поведінка учениць підчас карнавалу. Учениці ходили без ніякої опіки по прилюдних забавах і вечорницях, пиячили з мужчинами та брали участь у ріжних гульнях в товаристві панів мужчин. Дві учениці навіть щезли з дому й ніхто не знає де вони подіваються. Досі цілу справу затирали і щойно тепер вибух справжній скандал.

Зі судової салі.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У СТРИЮ

Суд присяглих у Стрию засудив на 3 роки вязниці Степана Присталька зі Стрілкова за те, що він буцімто ушкодив хрест на полі Жигала та Любінецького. Другого обвинуваченого, Миколу Проня, увільнили.

У цій каденції відбудеться перед стрийським судом присяглих 7 розправ за приналежність до ОУН

З театру.

Великий Театр: „ДОНОГОО ТОНКА", песа в 3 дії Жіль Ромена.

Чоловіка, що хоче кинутися з моста у воду рятує від смерти приятель і посилає його до лікаря-магнетизера, який накидає йому свою волю. Кандидат на самогубця звязує своє життя з незнайомим собі досі професором географії, що теж переживає трагедію. Професор у своїй великій книжці згадав у добрій вірі за іншими джерелами про одне місто у Пів. Африці, яке зовсім не істнує. Через ту помилку його не виберуть до Академії Наук. Його новий знайомий, що відчув у собі приплив незвичайної енерґії кидає думку, що коли [illegible] місто не істнує, то його можна збудувати. [illegible] му вдається при помочі меткого фінансиста зорганізувати пропаґанду для експльотації природних багатств і „урбанізації" того [illegible] го міста — Доноґоо Тонка. Напливають капітали, сотні людей виїжджає до Півд. Африки шукати в Доноґоо Тонка золота. Перша і [illegible] партія еміґрантів находять тільки пустиню. Маючи гроші та знаряддя вони осідають [illegible] гарній околиці та над рікою як перші поселенці, називаючи це місце Доноґоо. Так постає нова кольонія, куди зїжджаються щораз нові люди, приваблені вістками про золотні зложжя. Бо і золотий пісок у ріці віднаходять поселенці.

Уся песа у дусі сатиричної комедії [illegible] неодне загально людське і сучасне питання [illegible] стання ява песи повна натяків на ті сучасні держави, де культ вожда і звеохні [illegible] ції займають перше місце у розбудові [illegible] Жіль Ромен — один із найбільших сучасних французьких письменників у всьому [illegible] ній, дав песу легку, з великим [illegible] нервом — без жінок. 25 коротких сцен [illegible] ять глядача, а розбуджують неодну [illegible]

Головні ролі грають: Мадалінський, [illegible] хальський і Шиманський, першорядні [illegible] з темпераментом і дуже доброю дикцією. [illegible] станова подумана дотепно, без зайвих [illegible] і штучних прикрас. в. і.

—o—

Дописи.

Академія в честь Митрополита Йосифа В. Рутського. Заходами Марійського Т-ва Пань у [illegible] відбулася 6. березня в салях Т-ва „Marійська [illegible]" академія в 300-ліття смерти Митроп. Рутського. [illegible] завдяки вмілому проводові голови Т-ва п. [illegible] Марійське Т-во в Стрию [illegible] краще, при чому духовний провід о. [illegible] шина показує, що на кожній ділянці [illegible] людей до праці — слід їх тільки [illegible] силами Марійського Т-ва Пань [illegible] академії по мистецьки. По отвореній [illegible] Гавриш[illegible] відспівав хор Марійського [illegible] Пань під проводом п. Олени Я[illegible] вел. ліцею в Стрию, дві пісні в честь [illegible] них йшла деклямація: „Заповіт Йосифа [illegible]" виконана Уляною Кравчук [illegible] [illegible] По ще одній хоровій точці [illegible] гімн. п. Уляшка [illegible] те цікавий реферат: „Хто такий Митрополит Веніямин Рутський?" Марійським [illegible] свято, на яке зібралась добірна [illegible] громадянство, так, що три [illegible] „Marійського [illegible] діла" ледви могли всіх зм'істити.

З життя одного передмістя. [illegible] [illegible]

ВІДГУКИ ДНЯ.

Може бути - може ні!

Прикро признаватися, але ми про свої окраїни знаємо менше, як про „дикий захід“ у Злучених Державах, Аляску чи Нову Зеляндію.

Тому з признанням треба повитати ініціятиву Т-ва Приятелів Музею Н. Т. Ш., що уладжує для нас „Поліський Місяць“. І концерт поліських пісень, і етнографічну виставу, і відчити про життя-буття Полісся. Врешті довідаємось чогось більше про ту чарівну, далеку, окутану мряками, обступлену лісами, засіяну озерами країну, в якій живе українське племя поліщуків! Від часу, як завелись у Львові покази народньої ноші, побачили ми бодай кілька зразків поліських одягів. І — час до часу почули в радіо якусь поліську пісню, на жаль, переложену, а в кінці оригінальну, але дуже коротеньку.

Саме нині про поліську пісню...

Позавчора був концерт „Вечір поліської пісні“. Признаюся, що я трохи дуже здивувався.

Признаюся, що я трохи дуже здивувався. Пісні, які я почув на концерті, перенесли мене (може несвідомого, може слабо зорієнтованого, але перенесли!) на Білорусь.

„Да лецелі гусонькі...
Гей гукнулі браценькі...“
„Повінь, повінь буйон вецер
З зельоного гаю“...
„Устань мой колосочок, не лежі!
Люпкіє хлопчікі гуляють“...
„Цішей, да цішей на морі погода,
Єще цішей на то літо будзе“...
„Пють люди горілочку, сері гусі воду,
Накажіце, сері гусі тай до мого роду“.

Ось кілька рядків з пісень, що мене трохи дуже здивували... Аж нарешті при кінці концерту:

„Ой поля, ви поля,
Ви широкіє поля,
Ой, на вас же, поля,
Урожаю нема“.

Богу дякувати, що хоч на останку вернувся я з Білоруси.

Може бути, що я помиляюся, може бути, що „Беларуская Криница“ — газета, яку нераз читав, причинилася до тієї помилки. Але всетаки мені здається що „цякання“, „дзекання“ і тим подібні „цікання“ не є типові для цілої території Полісся. Хіба для малої і сильно перемішаної смужки на півночі, до якої крім нас мають претенсії і білорусини.

Ось передомною книжечка про Полісся: „З країни мочар“. А в ній досить велика скількість текстів поліських пісень. Берім першу зкраю:

„Ой прибудь, прибудь, сам Господи з неба;
Да наладь у нас все добре що треба“.

Або:

„Деж ти молоденький воду брав,
Хтож тобі короваю начинав?“..

Або:

„Вийди, вийди, мамонько погляди;
Яку тобі невістку привезли“.
(Це з села Морочно, пинського повіту.)

Або:

„Ломите роженьку,
Стелите дороженьку!
Молоду молодому
До Божого дому“.

Або:

„Сторонітеся люди,
Богатирочка іде,
Сем вуз да добра везе,
Ана усьмом да сама іде“.
(Це з села Погост-Загородський, пинського повіту.)

Аж лекше чоловікові на серці! Та цеж майже чиста українська мова. А що є якісь чужі впливи, якісь провінціялізми, якісь своєрідности, то це зовсім не разить і ні трохи не вадить. Ми широко розсілись у східній Европі, то й мусимо мати ріжні діялекти.

Всеж таки не такі, щоб аж трохи дуже дивуватися... **Галактіон Чіпка.**

читальні „Просвіти“ в минулому році. Головою читальні вибрали тоді п. Дмитра Зварича. Хоч вже 70-літній, з запалом взявся до праці. Минулого року читальня уладила „свячене“, цього року святочну „Просфору“, першу у Зваричах. Свято відбулося в місцевій читальні „Просвіти“, що міститься у приватній хаті гром. Михайла Зварича. Домівку виповнила переважно молодь, за столами засіли старші господарі з жінками. Просфору поблагословив місцевий парох о. М. Пуриковський, який привитав зібраних і склав святочні побажання. Між запрошеними гістьми видно голову читальні з Лавів п. Олексу Болеста й відпоручників Союзу Українок п. Держкову й Венгринову. Свій розвиток — як довідуюся — завдячують Зваричі повзомній праці трьох одиниць місцевих мешканців: Стефана Держка, гімназійного абітурієнта, який — до речі кажучи — не маючи средств до дальших студій, працює як маґістратський робітник, абсольвентки торговельної школи Стефанії Болеста й Петра Оріона. Одиниці ці, яким до помочі стоють ще інші, як: Клебович, Гортин весь свій час вільний після тяжкої праці щоденної посвячують для загальної справи. На святі перший забрав слово п. Стефан Держко. З його промови, переплітаної цитатами з нашої поезії, віяла любов до всього рідного і завзяття до загальної справи. Від „Просвіти“ промовляв п. Олекса Болеста, від Союзу Українок п. Держко і Венгрин. Промови переплітані декламаціями малих дівчаток Стефи Грушак, Ант. Яндзів і Степана Дубика, що з великим зрозумінням віддекламував один з поезій Шевченка. В часі між промовами й декламаціями співали бадьорі стрілецькі пісні. Свято закінчив голова читальні п. Дмитро Зварич подякою всім приявним за участь та закликом, щоб всі працювали для національної справи. Читальня у Зваричах пильно працює. Відбуваються у ній виклади з історії України, є курс для неграмотних та аматорський гурток, що за короткий час свого істнування дав уже кілька вистав. Крім читальні є у Зваричах вже і збірня Пром. Банку. Тепер громадяни поважно думають над будовою власної хати, на яку то ціль вже мають зложену готівку у Пром-Банку. Є ще між зваричанами деякі одиниці, що тримаються осторонь читальні, але є надія, що вони „навернуться“.

Відкриття захисту для шкільної молоді. Т-во „Українська Бурса“, яке мав прегарну двоповерхову замешканню, не могло від війни отворити захисту для шкільної молоді з браку відповідного приміщення. Цілий будинок Т-ва займає частинно II. державна польська гімназія, частинно приватна жіноча гімназія Рідної Школи і 7-клясова всенародна приватна рідна школа. Минулого року за тими купило Т-во при найкращій вулиці у Стрию партеровий мурований дім з великим городом і по опорожненні його з льокаторів дня 1. лютого ц. р. відкрило захист для шкільної мужеської молоді. Поки що найшло тут приміщення 16 гімназійних учнів під опікою проф. гімн. Барагури. Не треба додавати, як прихильно ставиться до отворення бурси ціла українська суспільність. Слід би тільки побажати, щоб уже з початком вересня ц. р. Т-во могло дати приміщення бодай для 50 учеників, хочби треба було витягнути над новокупленим домом поверх.

Загальний збір Брацтва св. о. Николая. Дня 13. лютого відбулись по пятилітній перерві заг. збори першого Брацтва св. о. Николая у Стрию. Отже бл. п. о. Височанський задумував обновити це брацтво і зробити з нього важний осередок українського життя. Однак передчасна смерть того заслуженого священика і чергова смерть ще двох чергових парохів унеможливила зреалізування того гарного почину. Щойно теперішній парох о. Ілля Гаврилишин піднявся його реалізації, знаючи, що приявність інтелігенції піднесе культурний рівень Т-ва. Вписалось дійсно багато інтелігентів крім міщан та робітників. До нового виділу вибрано Б. Грубського на голову, адв. д-ра Гарасимова на заст. голови й о. Ліщинського, катихита, на секретаря. Ухвалено заложити при Т-ві похоронний фонд. На внесок п. Осипа Красицького збори ухвалили протест проти нападу в соймі пос. Войцеховського на Українську Церкву та її Митрополита. Ухвалено теж вислати на руки Митрополита Кир Андрея щире приречення любови й послуху.

Вшанування 25-ліття смерти Миколи Лисенка. Взаємна Поміч Українського Вчительства у Стрию влаштувала 6. березня ц. р. для своїх членів святочні сходини з нагоди 25-ліття смерти Лисенка. Реферат про Лисенка виголосив учитель Лесик, опомини про побут Лисенка в 1908 р. і похорони Лисенка в Києві на підставі оповідань бл. п. о. Нижанківського відчитав п..., управитель школи в Голобутові п. Кобат. На закінчення хор „Стрийського Бояна“ відспівав псалом Лисенка „Камо пійду“ і хорову партію з оп. „Утоплена“. Приявні (50 учителів з цілої Стрийщини) перебули дві гарні години.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Контрактовий учитель не допускає нашого священика на науку релігії! Парохія Посвуча Велика має приділене село Цецори, з 99% українське, в якому є однокласова польська школа. Ходить до неї 52 дітей, з чого пятеро дітей є римо-католиків і 47 гр.-католиків. Контрактовим учителем є там Ян Урсель, родом зі Львова. Шовінізм цього учителя дійшов до такого ступня, що не відповідає до дітей, які з приходом до школи здоровлять його: „Слава Ісусу Христу“. Були випадки, що він завертав дітей, щоб здоровили його по польськи. Також дав наказ дітям-українцям говорити між собою на павзі по польськи. Дня 4. березня приїхав я в год. 10. рано на релігію до Цецорів і ждав майже цілу годину надаремно на те, щоб учитель закінчив свою лекцію. Свідками цього були господарі: Яків Шкільний, Олекса і Марія Просній та Петро Карпин, який мене привіз до Цецорів. Точно в год. 11.2 мін. Урсель випустив старші діти до дому, кажучи до них: „Ідьцє до дому, бо я го (зн. мене) не пущєм на релігієн“. Ця відповідь впала по слова дітей, які сказали до Урселя, що мають тепер релігію. Коли я заступив до дверей шкільної салі, червоний як індик учитель крикнув до мене: „Терав юж пуьно на релігієн“. На мої слова, що я чекаю вже цілу годину, відповів: „То єст неправда“. Запитую шкільний інспекторат у Бережанах та Львівську Шкільну Кураторію, чи правильно поступив Ян Урсель зі мною та домагаюся слідства і покарання його за таке поведення. Цей сам учитель уладив 24. лютого ц. р. в шкільній салі забаву з танцями для школярів, а від год. 18—20 танцювали там і дорослі парубки, від яких п. Урсель взяв гроші на музику. Свідок: Микита Копур з Цецорів. — **О. д-р Володимир Левицький.**

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні Збори станиславівського Сокола. Загальні збори станиславівської філії Сокола-Батька відбулися ще 25. січня ц. р. Після відкриття зборів і відчитання протоколу почалися звіти поодиноких членів Старшини. Праця відбувалася у двох напрямах: організаційним та руханково-спортовім. Сокіл має 70 дійсних членів, 74 руханкових і 19 руханкових на правах учасників. В минулому році відбулися такі імпрези: 3 змагання пинг-понга..., 1 біг навпростець, 1 гуртовий марш, окружні змагання у відбиванці, 3 товариські мечі у відбиванці, 1 показ вправ на приладах, 2 лещетарські прогулькі, 2 проби фізичної справности. Філія вдержувала зв'язок із 33 гніздами в повіті. В минулому році було 36 організаційних поїздок. Збори зобовязали нову старшину до перебудови дому Сокола, а саме до прибудови гардероби, каси, фоає та побічних приміщень. До нової старшини філії ввійшли: голова: дир. Трач; члени: д-р Лабій, проф. Засланський, м-р Світлий, Попель Ярема; заступники: пп. Влашевко й Чоботар. Контрольна Комісія: пп. Слюсарчук, Цвіренко й Підлисецький.

З життя філії „Просвіти“. Минулої неділі відбулися змагання аматорських гуртків. Був це перший день I-ої рунди. Змагання відкрив короткою промовою голова філії д-р Ю. Олесницький. До змагань станули, як ми вже подавали, чотири гуртки. Рівень гуртків досить високий, у загальному вищий як у попередніх роках. Жюрі признало І. місце двом гурткам: з Черніева й Угорник, II-е гурткові з Бельведеру, III-е гурткові з Пшечар, IV-е гурткові з Крехівців. Всі гуртки допущені до другої рунди. В неділю 13. п. м. відбудуться чергові змагання. Буде це другий день I-ої рунди. Участь беруть гуртки з: Микитинців, Ямниці, Хомякова й Підлужа. Слід підкреслити, що зацікавлення змаганнями величезне: саля „Сокола“ була переповнена.

В обороні Митрополита й Церкви. Цього тижня вислали села: Побереже, Добрівляни, Підпечари, Іваниківка, Гутиська, Ямниця, Хомяків, Підлуже, Лиське Шляхотське, Угорники, Микитинці, Дрогомирчани, Княгинин-Кольонія й Угринів Долішній до митрополичої канцелярії заяви відданости Голові Церкви. Заяви попідписували сотні громадян. Ямниця вислала заяву з 1000-ою підписів!

Кінець карнавалу. Минулої суботи закінчило станиславівське громадянство карнавал забавою, що її влаштувала філія „С. Українок“. І хоч „С. У.“ на запрошеннях не подав години, то зійшлося багато гостей, що весело кінчили карнавал до раннього години. **Б. Л.**

—o—

Спорт.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ КЛК — ЛЬВІВ.

Виділ філії КЛК Львів, подає до відома, що звичайні загальні збори Філії відбудуться в суботу 26. п. м. в год. 17.30 в салях клюбу при вул. Рутовського 22. III. пов. Звичайний порядок нарад. Усі члени клюбу повинні рішуче прийти на збори. **Виділ.**

ВІДБИВАНКОВІ ЗМАГАННЯ.

В суботу 12. і в неділю 13. березня відбудуться сокільські першенства Львова у відбиванці в салі С.-Б. До змагань зголосилося 15 дружин з усіх гнізд Львова: Сокіл-Батько, С. II, С. III, С. IV і С. V. Початок змагань в суботу в год. 17. і в неділю в год. 15.30.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Двотижневик. Рік V. Ч. 4 (100) за 15 лютого 1938. Львів. Зміст: Юрій Косач: До проблєми історичної повісти. — 100-те число „Назустріч“. — О. Кульчицький: До джерел ірраціоналізму. — Святослав Гординський: Доля. — Краска над і. — Павло Кожуха: Баляс. — Денис Іванцев: Минуле і сучасне. — Нан: Література Закарпаття. — Остап Тарнавський: Романтика ночі. — М. Романишин: Ірина. — Хроніка. — Сатира.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Місячник. Видають монахи Чина Найсв. Ізбавителя у Йорктоні, Саск. Рік X. Ч. 2. Лютий 1938.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік XIV. Ч. 7 (607). Париж.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Може бути - може ні!

Прикро признаватися, але ми про свої окраїни знаємо менше, як про „дикий захід“ у Злучених Державах, Аляску чи Нову Зеляндію.

Тому з признанням треба повитати ініціятиву Т-ва Приятелів Музею Н. Т. Ш., що уладжує для нас „Поліський Місяць“. І концерт поліських пісень, і етнографічну виставу, і відчити про життя-буття Полісся. Врешті довідаємось чогось більше про ту чарівну, далеку, окутану мряками, обступлену лісами, засіяну озерами країну, в якій живе українське племя поліщуків! Від часу, як завелись у Львові покази народньої ноші, побачили ми бодай кілька празків поліських одягів. І — час до часу почули в радіо якусь поліську пісню, на жаль, переложену, а в кінці оригінальну, але дуже коротеньку.

Саме нині про поліську пісню...

Позавчора був концерт „Вечір поліської пісні“. Признаюся, що я трохи дуже здивувався.

Признаюся, що я трохи дуже здивувався. Пісні, які я почув на концерті, перенесли мене (може несвідомого, може слабо зорієнтованого, але перенесли!) на Білорусь.

„Да лецелі гусонькі...
Гей гукнулі браценькі...“
„Повінь, повінь буйіон вецер
З зельоного гаю“...
„Устань мой колосочок, не лежі!
Люпкіє хлопчикі гуляють“...
„Цішей, да цішей на морі погода,
Єще цішей на то літо будве“...
„Пють людзі горілочку, сері гусі воду,
Накажіце, серї гусі тай до мого роду“.

Ось кілька рядків з пісень, що мене трохи дуже здивували... Аж нарешті при кінці концерту:

„Ой поля, ви поля,
Ви широкіє поля.
Ой, на вас же, поля,
Урожаю нема“.

Богу дякувати, що хоч на останку вернувся я з Білоруси.

Може бути, що я помиляюся, може бути, що „Беларуская Криніца“ — газета, яку нераз читав, причинилася до тієї помилки. Але все-таки мені здається що „цякання“, „дзекання“ і тим подібні „цікання“ не є типові для цілої території Полісся. Хіба для малої і сильно перемішаної смужки на півночі, до якої крім нас мають претенсії і білорусини.

Ось передомною книжечка про Полісся: „Z krainy mowiu“. А в ній досить велика скількість текстів поліських пісень. Берім першу зкраю:

„Ой прибудь, прибудь, сам Господи з неба;
Да наладь у нас все добре що треба“.

Або:
„Деж ти молоденький воду брав,
Хтож тобі коровая начинав?“..

Або:
„Вийди, вийди, мамонько погляди;
Яку тобі невістку привезли“.
(Це з села Морочно, пинського повіту.)

Або:
„Ломите роженьку,
Стелите дороженьку!
Молоду молодому
До Божого дому“.

Або:
„Сторонітеся люди,
Богатирочка іде,
Сем вуз да добра везе,
Ана усьмом да сама іде“.
(Це з села Погост-Загородський, пинського повіту.)

Аж лекше чоловікові на серці! Та цеж майже чиста українська мова. А що є якісь чужі впливи, якісь провінціялізми, якісь своєрідности, то це зовсім не разить і ні трохи не вадить. Ми широко розсілись у східній Европі, то й мусимо мати ріжні діялекти.

Всеж таки не такі, щоб аж трохи дуже дивуватися...

Галиктіон Чіпка.

читальні „Просвіти“ в минулому році. Головою читальні вибрали тоді п. Дмитра Заврича. Хоч вже 70-літній, з запалом взявся до праці. Минулого року читальня уладила „свячене“, цього року святочну „Проскуру“, першу у Зваричах. Свято відбулося в місцевій читальні „Просвіти“, що міститься у приватній хаті гром. Михайла Заврича. Домівку виповнила переважно молодь, за столами засіли старші господарі з жінками. Проскуру поблагословив місцевий парох о. М. Цуровський, який привитав вибраних і склав святочні побажання. Між запрошеними гістьми видно голову читальні з Львова п. Олексу Волоста й відпоручників Союзу Українок п. Держкову й Венгринову. Свій розвиток — як довідуюся — завдячують Зварчі невтомній праці трьох одиниць місцевих мешканців: Стефана Держка, гімназійного абітурієнта, який — до речі кажучи — не маючи средств до дальших студій, працює як магістратський робітник, абсольвентки торговельної школи Стефанії Волоста й Петра Оріона. Одинині ці, яким до помочі стають ще інші, як: Клебович, Горчин весь свій час вільний після тяжкої праці щоденної посвячують для загальної справи. На святі першим забрав слово п. Стефан Держко. З його промови, переплітаної цитатами з нашої поезії, віяла любов до всього рідного і заангаження до загальної справи. Від „Просвіти“ промовляв п. Олекса Волоста, від Союзу Українок п. Держко і Венгрин. Промови переплітані деклямаціями малих дівчаток Стефи Грушак, Ант. Яндів і Степана Дубика, що з великим зрозумінням віддеклямував один з поезій Шевченка. В часі між промовами й деклямаціями співали бальорі стрілецькі пісні. Свято закінчив голова читальні п. Дмитро Заврич подякою всім приявним за участь та закликом, щоб всі працювали для національної справи. Читальня у Зваричах пильно працює. Відбуваються у ній виклади з історії України, є курс для неграмотних та аматорський гурток, що за короткий час свого істнування дав уже кілька вистав. Крім читальні є у Зваричах вже і збірня Пром. Банку. Тепер громадяни поважно думають над будовою власної хати, на яку то ціль вже мають зложену готівку у Пром-Банку. Є ще між зваричанами деякі одиниці, що тримаються осторонь читальні, але є надія, що вони „навернуться“.

Відкриття захисту для шкільної молоді. Т-во „Українська Бурса“, яке має преґарну двоповерхову камяницю, не могло від війни отворити захисту для шкільної молоді з браку відповідного приміщення. Цілий будинок Т-ва займає частинно II. державна польська гімназія, частинно приватна жіноча гімназія Рідної Школи і 7-клясова всенародна приватна рідна школа. Минулого року за чинш купило Т-во при найкращій вулиці у Стрию партеровий мурований дім з великим городом і по опорожненні його з льокаторів дня 1. лютого ц. р. відкрило захист для шкільної мужеської молоді. Поки що найшло тут приміщення 16 гімназійних учнів під опікою проф. гімн. Барагура. Не треба додавати, як прихильно ставиться до отворення бурси ціла українська суспільність. Слід би тільки побажати, щоб уже з початком вересня ц. р. Т-во могло дати приміщення бодай для 50 учеників, хочби треба було витягнути над новокупленим домом поверх.

Загальний збір Братства св. о. Николая. Дня 13. лютого відбулись по пятилітній перерві заг. збори первісного Братства св. о. Миколая у Стрию. Отже бл. п. о. Височанський задумував обновити це братство і зробити з нього важний осередок українського життя. Однак передчасна смерть того заслуженого священика і чергова смерть ще двох чергових парохів унеможливила зреалізування того гарного почину. Щойно теперішній парох о. Ілля Гаврилишин підняєся його реалізації, знаючи, що приналежність інтелігенції піднесе культурний рівень Т-ва. Вписалось дійсно багато інтелігентів крім міщан та робітників. До нового виділу вибрано Б. Грубського на голову, адв. д-ра Гарасимова на заст. голови й о. Липинського, катехита, на секретаря. Ухвалено заложити при Т-ві похоронний фонд. На внесок п. Осипа Красинського збори ухвалили протест проти нападу в соймі пос. Войцеховського на Українську Церкву та її Митрополита. Ухвалено теж вислати на руки Митрополита Кир Андрея щире приречення любови й послуху.

Вшанування 25-ліття смерти Миколи Лисенка. Виділ Повіту Українського Вчительства у Стрию влаштувала 6. березня ц. р. для своїх членів святочні сходини з нагоди 25-ліття смерти Лисенка. Реферат про Лисенка виголосив учитель Лесик, споминки про побут Лисенка в 1908 р. і похорони Лисенка в Києві на підставі оповідань бл. п. о. Нижанківського відчитав тов. управитель школи в Голобутові п. Кобат. На закінчення хор „Стрийського Бояна“ відспівав псалом Лисенка „Камо пійду“ і хорову партію з оп. „Утоплена“. Приявні (60 учителів з цілої Стрийщини) перебули дві гарні години.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Контрактовий учитель не допускає нашого священика на науку релігії. Парохія Посвуча Велика має приділене село Цецори, в 99% українське, в якому є однокласова польська школа. Ходить до неї 52 дітей, з чого п'ятеро дітей є римо-католиками і 47 гр.-католиків. Контрактовим учителем є там Ян Урсель, родом зі Львова. Шовінізм цього учителя дійшов до такого ступня, що не відповідає до дітей, які з приходом до школи здоровлять його: „Слава Ісусу Христу“. Були випадки, що він завертав дітей, щоб здоровили його по польськи. Також дав наказ дітям-українцям говорити між собою на павзі по польськи. Дня 4. березня приїхав я в год. 10. рано на релігію до Цецорів і ждав майже цілу годину надаремно на те, щоб учитель закінчив свою лекцію. Свідками цього були господарі: Яків Шкільний, Олекса і Марія Просній та Петро Карпин, який мене привіз до Цецорів. Точно в год. 11.2 мін. Урсель випустив старші діти до дому, кажучи до них: „Ідьце до дому, бо я го (зн. мене) не пущен на релігієн“. Ця відповідь впала на слова дітей, які сказали до Урселя, що мають тепер релігію. Коли я заступав до дверей шкільної салі, червоний як індик учитель крикнув до мене: „Теразь юж пузьно на релігієн“. На мої слова, що я чекаю вже цілу годину, відповів: „То ест неправда“. Запитую шкільний інспекторат у Бережанах та Львівську Шкільну Кураторію, чи правильно поступив Ян Урсель зі мною та домагаюся слідства і покарання його за таке поведення. Цей сам учитель уладив 24. лютого ц. р. в шкільній салі забаву з танцями для школярів, а від год. 18—20 танцювали там і дорослі парубки, від яких п. Урсель взяв гроші на музику. Свідок: Микита Копур з Цецорів. — О. д-р Володимир Левицький.

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні Збори станиславівського Сокола. Загальні збори станиславівської філії Сокола-Батька відбулися ще 25. січня ц. р. Після відкриття зборів і відчитання протоколу почалися звіти поодиноких членів Старшини. Праця відбувалася у двох напрямах: організаційнім та руханково-спортовім. Сокіл має 70 дійсних членів, 74 руханків і 19 руханок на правах учасників. В минулому році відбулися такі імпрези: 3 змагання наколесників, 1 біг навпростець, 1 гуртовий марш, оружні змагання у відбиванці, 3 товариські мечі у відбиванці, 1 показ вправ на приладах, 2 лещетарські прогульки, 2 проби фізичної справности. Філія вдержувала звязок із 33 гніздами в повіті. В минулому році було 36 організаційних поїздок. Збори зобовязали нову старшину до перебудови дому Сокола, а саме до прибудови гардероби, каси, фоє та побічних приміщень. До нової старшини філії ввійшли: голова: дир. Трач; члени: д-р Лабій, проф. Заславський, м-р Світецький, Попель Ярема; заступники: пп. Блажкевич й Чоботар. Контрольна Комісія: пп. Самборчук, Цівпенко й Підгаєрський.

З життя філії „Просвіти“. Минулої неділі відбулися змагання аматорських гуртків. Був це перший день І-ої рунди. Змагання відкрив короткою промовою голова філії д-р Ю. Одесницький. До змагань станули, як ми вже подавали, чотири гуртки. Рівень гуртків досить високий, у загальному вищий як у попередніх роках. Жюрі призначило І. місце двом гурткам: з Черніїва й Угорник, II-е гурткові з Бельведеру, III-е гурткові з Пшечар, IV-е гурткові з Крехівців. Всі гуртки допущені до другої рунди. В неділю 13. ц. м. відбудуться чергові змагання. Буде це другий день І-ої рунди. Участь беруть гуртки з: Микитинців, Ямниці, Хомякова й Підлужа. Слід підчеркнути, що заінтересовання змаганнями величезне: саля „Сокола“ була переповнена.

В обороні Митрополита й Церкви. Цього тижня вислали села: Побереже, Добрівляни, Пшечари, Іванківка, Гутиська, Ямниця, Хомяків, Підлуже, Лищеве Шляхотське, Угорники, Микитинці, Дрогомирчани, Книгинин-Кольонія й Угринів Долішній до митрополичої канцелярії заяви відданости Голові Церкви. Заяви попідписували сотні громадян. Ямниця вислала заяву з 1000-ою підписів!

Кінець карнавалу. Минулої суботи завершило станиславівське громадянство карнавал забавою, що її влаштувала філія „С. Українок“. І хоч „С. У.“ по часописах не подав години, то зійшлося багато гостей, що весело кінчили карнавал до ранніх годин. Б. Л.

—o—

Спорт.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ КЛК — ЛЬВІВ.

Виділ філії КЛК Львів, подає до відома, що звичайні загальні збори Філії відбудуться в суботу 26. ц. м. в год. 17.30 в салях клюбу при вул. Рутовського 22. III. пов. Звичайний порядок нарад. Усі члени клюбу повинні рішуче прийти на збори. Виділ.

ВІДБИВАНКОВІ ЗМАГАННЯ.

В суботу 12. і в неділю 13. березня відбудуться особові першенства Львова у відбиванці в салі С.-Б. До змагань зголосилося 15 дружин з усіх гнізд Львова: Сокіл-Батько, С. II, С. III, С. IV і С. V. Початок змагань в суботу в год. 17. і в неділю в год. 15.30.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Двотижневик. Рік V. Ч. 4 (100) за 15. лютого 1938. Львів. Зміст: Юрій Косач: До проблєми історичної повісти. — 100-те число „Назустріч“. — О. Кульчицький: До джерел ірраціоналізму. — Святослав Гординський: Доля. — Країна над і. — Павло Кожух: Балес. — Денис Іванцев: Минуле і сучасне. — Нач: Література Закарпаття. — Остап Тарнавський: Романтика ночі. — М. Романишин: Ірина. — Хроніка. — Сатира.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Місячник. Видають монахи Чина Найсв. Ізбавителя у Йорктоні, Саск. Рік X. Ч. 2. Лютий 1938.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік XIV. Ч. 7 (607). Париж.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 11. III. год. 7.30 „Донгоо Тонка".

Субота 12. III. год. 7.30 „Донгоо Тонка".

Театр Рімнородностей:

Пятниця 11. III. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Субота 12. III. вистави нема.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОГАТИН:

11. III. Маруся Богуславка.
14. III. Гетьман Полуботок.
15. III. Мазепа.

ПУКІВ:

12. III. Псявя Бескиду.
13. III. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.
БАЛТИК: „Наступ на світанку".
ВАНДА: „Петро Ібетсон", „Орел летить до Китаю".
ҐРАЖИНА: „Від вівтірка до четверга" та „Мистці глупоти" — Фліп і Флап.
ЕВРОПА: „Я винувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мекдоналд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Сашею Ґітрі.
МАРУСЕНЬКА: „Я вбив" і кольорова гротеска.
МЕТРО: „Пеґґі".
МІРАЖ: „Танцюючий пірат".
МУВА: „Панове з товариства".
ПАКС: „Галька".
ПАЛЯС: „Обмана" з Мартою Еґерт.
РАФ: „Місячна соната" (Падеревський).
РІҐОЛЕТТО: „Не вір мужчині".
СВІТ: „Пострах опери"; „Великий диск".
СТИЛЕВЕ: „Історія одної ночі" і рев'я.
ТОН: „Останній поїзд до зруйнованого міста" і „Гра життя".
УТІХА: „Клявіши і лазурі" та рев'я.
ХИМЕРА: „Шерльок Гольмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5)
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швайцарія"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 11. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Мала Еліза"; 11.40 Еспанські пісні Мануеля де Фалі в пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 14.30 Легка музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лимана „Корсар у Галичині". Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Зазуля, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Концерт військ. орх.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Із істор. і сусп. опіки на селі; 17.15 Форт. твори на 4 руки; 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Розр. концерт у вик. сал. тріо; 18.50 18.55 Програма на завтра; 18.35 Про львівського краянина-письменника; 18.50 Спорт; 19.00 Театр Уяви „Лис-Микита" Ґете, у перекл. Сваффа; 19.30 Нар. пісні лемківської землі у вик. 8-гол. хору; 20.00 Симф. концерт орх., скрипка; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, акт. гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Розр. сальон. музика з пл.

Субота, 12. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Твори Дебюс'а, форт., пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Техн. скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей; 16.15 Сальон. тріо: скр., в'ол., форт.; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Римський гумор; 17.15 Скрипк. твори славянських композиторів у вик. Любена Владігерова у супр. форт.; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Концерт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Битва під Ґрунвальдом, Авд. про Ст. Виспянського; 20.00 „Фрасківа" оп. Легара; у перерві Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.00 Скечі Ф. Заддлера: „Поради для графоманів", „Дуже мені приємно", „Гальо, тут горить"; 22.15 Пісеньки, балади й дуети при гітарі; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.; у перерві в год. 23.10 „Сім голин по шлюбі" скеч.

Неділя, 13. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.20 Про ярі засіви; 8.40 Музика з пл.; 8.50 Марновані скарби села; коло год. 10.30 Симф. музика з пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Із львівських наукових варстатів; 13.30 „У дитячій кімнаті" розр. музика, орх., вок. квартет; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів. Музика з пл.; Вихованці хліборобської про себе. Роботи на провесні; 15.45 Для дітей: „Пригоди Мартинка Майстерилевки" Ог. Темерсона. Музика з пл.; 16.05 Камер. концерт форт., віол.; 16.45 Анкиця та життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні: смичк. інстр., п'сеньки, анекдоти, ксильофон; у перерві в год. 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Туовір у Перпіньян" імаґінаційний репортаж Еске-Хоінського; 19.35 Військ. Газетка; 20.00 Співаюче передмістя легкі пісеньки, квартет, гармонійка, форт.; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Геть із жінками вес. авд.; 22.00 Оповідання про Бетовена: „Безсмертна любов"; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 11. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперетков' мельодії; 20.00 „Гарна погода" ком. Кезвета. 21.00 Розр. концерт; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 „Викрадення зі сераю" оп. Моцарта; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика 20.25 21.00 22.00 „Памяті Губая" концерт оп. орх. хору та солістів; ВІДЕНЬ 15.15 Духі інструменти. 17.00 Для дітей 17.25 Солісти 19.25 Вес. муз. авд., 20.00 21.00 22.00 „Ірод і Маріямна" траг. Гебеля. 22.20 23.00 Віденські мельодії; ДАВТІШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Літові пісні; КОШИЦІ 18.00 „Старі парубки" скеч Аверченка. Нар. перекази „Про грибки" та „Бабці", 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика. 21.00 22.00 Муз. комедія; ПРАГА 12.35 Солісти. 16.40 Квінтет ц-дур Бетовена, 18.25 Соната е-моль Фракера на скр. і форт. 22.20 Форт. твори Моцарта; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика. 21.15 Пісні. 21.30 22.00 Театр Уяви; РИМ 21.00 22.00 Композиторський концерт Р. Штравса.

Субота, 12. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 21.00 Концерт; БІЛГОРОД 18.05 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30 Форт. 18.35 19.00 Нар. пісні, циг. орх., 22.30 Циг. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Хор. 19.45 20.00 21.00 „Календар" вес. муз. авд., 21.15 Пісні й арії. Галрабова сопр., 22.20 23.00 Давній Віде́нь розр. концерт; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.00 22.00 23.00 24.00 Опера; ДАВТІШЛЯНДЗЕНДЕР 22.30 Соната ґ-дур на віолю да Гамба і клявесин. Баха; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки. 18.00 Видавництва на Підкарпатській Русі; Концерт хору т-ва Боян в Ужгороді; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Трістан та Ізольда" оп. Вагнера; ПРАГА 14.00 Вес. авд. (н'м.), 18.00 „Пісня Фортуніо" ком. оп. Офенбаха; РАДІО ПАРІ 18.00 Ґазетка для наймолодших. 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви; РИМ 14.30 15.00 „Ловці перел" оп. Бізета. 20.30 Розр. музика. 21.00 Комедія. 21.15 22.00 Танк. музика; СОФІЯ 19.00 Спів.

Неділя, 13. березня 1938.

БЕРЛІН 20.00 21.00 Розр. концерт, військова орх., 22.30 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.30 19.00 Хор. 20.00 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.30 22.00 23.00 „Корневільські дзвони" оп. Плянкета; БУДАПЕШТ 12.30 Увертури та балет. музика, оп. орх., 15.45 16.30 17.45 18.00 Мад. нар. пісні у супр. циг. орх., 19.00 21.40 Циг. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Балади у вик. хору. 15.40 Камер. музика, 18.00 Вес. авд., 18.25 Лецетарські п'сні, 19.00 Скрипка. 19.40 20.00 Колись і нині, попурі, 21.25 22.00 Концерт на форт. і орх. б-дур Брамса; ДАВТІШЛЯНДЗЕНДЕР 20.00 Вагнерівський концерт. 21.15 Симфонія ч. 2 ц-дур Шумана; КОШИЦІ 18.00 Словно-муз. монтаж; ЛЯЙПЦІҐ 18.00 19.00 20.00 21.00 „Тр'стан і Ізольда" оп. Вагнера; МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт. 21.40 Хор. 22.15 Марші й вальси; ПРАГА 19.00 Військ. орх.; 20.30 21.00 Ґалевий вечір; РАДІО ПАРІ 19.45 Пісні, 20.00 Сценка. 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 Розр. концерт. 22.00 Комедія; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.30 18.00 „Джоконда" оп. Понкієлл'я.

Радіокутик.

РАДІОВЕ ШПИГУНСТВО.

У Празі засуджено на кару смерти шпигуна Леопольда Катзорна за те, що він у певних годинах при помочі коротнохвильового радіового апарату передавав відомости державі, для якої працював.

ВАРШАВА МОДЕРНІЗУЄТЬСЯ.

У Варшаві при будові нових мешканевих домів, інсталяцію радіових антен вважають однаково важну як газові, електричні та водопровідні інсталяції. У деяких домах вводить спільні антени допроваджуючи їх до поодиноких мешкань. Опіка над антеновим улаштованням належить до власника дому.

ГОНОРАР СЛАВНОГО ТЕНОРА.

Славний італійський тенор Беніяміно Джілі дістає за кожний свій виступ перед мікрофоном американського радія яких 20.000 дол. Однаке в Італії Джілі має багато менші вимоги та часто співає безкорисно, призначуючи весь дохід зі своїх концертів на добродійні цілі.

РАДІО ВЧИТЬ РИСУВАТИ.

Радіостанція Радіо-Парі подає в своїх шкільних авдиціях виклади видатних фахових сил на теми практичної техніки.

Такі виклади цікаві не тільки для шкільної молоді, але і для ширшого інтелігентного загалу. Ці лекції почалися 17. лютого та відбуваються у понеділки і четверги.

БІРЖА.

Львів 10 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·47 88·60. Долари американські 5·27·00, 524·50. Долари канад. 5·26·50—5·24·00. Фльорени гол. 295·74—294·00. Франки фр. 17·03—16·58. Франки швайцарські 122·70—121·90. Фунти англ. 26·52—26·36. Гульдени данц. 100·25—99·75. Корони ч. 17·50—16·50. Кор. дан. 118·45—117·45. Кор. норв. 133·13—132·25. Корони шв. 136·54—135·55. Ліри італ. 22·00—21·00. Марки фінлянд. 11·73—11·30. Марки нім. 103·00 — 98·00. Шилінги австр. 90·00—85·00. Тель Авів 26·20—25·95. Марки нім. срібні 120·00 — 115·00.

Акції.

Банк Польський 113·50. Цукор 36·50. Вугіль 31·75 31·25. Лільпоп 65·00. Можеїв 14·25. Островець 54·75. Стараховичі 40·00, 38·25. Габербуш 48·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 66·13, 66·25, 3 інв. 1 ем. 84·50 серія неконв. 3 пол. інв. 2 ем. 84·50, серія неконв. 5. конверс. 70·00 прем. дол. 42·25, 4 консол. 67·63.

Тенденція слаба.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 10. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·50 зол.
молоко . . . . . 18—19 сот.
(кінцева ціна) . . . 3·40—3·45 зол.

Тенденція на всі артикули сильна. Попит оживлений.

Подяка.

Виділ Т-ва „Основа" почувається до милого обовязку зложити найщирішу подяку Вп. Паням: Зубенкової, Костяшкової, інж. Колтунови Л., Олесницькій, Палієвій, Цегельській, Пособоцькій, Райтарівській, Рожновській, Сосенській, інж. Сеню Н., Стефанівській, Терлецькій, Е. Шухевичевій і Н. Шухевичевій за труд, що вложили в уладження буфету на Великій Вечерниці „Основи". Вп. II дир. Л. Лепкому за провід зал. танками всім Паням і Панам з Почесного Комітету і українським установам за щедрі жертви на Фонд Будови Дому Українського Техніка.

За Виділ Т-ва „Основа":

Роман Олесницький, голова. **Мирослав Кривенко**, секретар.

ОПОВІСТКИ.

Академічне Душпастирство подає до відома, що в днях від 18. до 20. березня ц. р. будуть відбуватися в церкві **св. Духа при вул. Коперника 36** в год. 19·45 **Реколекції для Академічної Молоді**. Перша наука в неділю 13. п. м. в год. 7 веч. Сповідь в суботу 19. п. м. в год. 5 попол. Архиєрейська Служба Божа і спільне Св. Причастя в неділю, 20. п. м. в год. 8. рано.

Загальні Збори Тов. „Українська Бурса" в Стрию відбудуться 25. березня 1938. в год. 20. в домівці Маслосоюзу і таким порядком нарад: 1) Відкриття Збор'в. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звідомлення голови з діяльности Тов. за р. 1937. 4) Звідомлення скарбника. 5) Звідомлення Провірної Комісії і внесення про абсолюторію уступаючій Старшині. 6) Вибір голови, 4 членів Виділу, 2 заступників та 3 членів Провірної Комісії на 1 рік. 7) Внески і запити. — За Виділ: Сілецький Осип, голова; Гринишин Теодор, секретар.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Остання сторінка 1/1	[illegible]
1 мм. одношпальтовий в тексті і вінниках	зол. 0.60	Остання сторінка 1/2	[illegible]
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	Остання сторінка 1/4	[illegible]
		Остання сторінка 1/8	[illegible]

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.